

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมการศาสนา, กรม. รายงานการศาสนาประจำปี 2529. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2525.

กรรณิการ์ โอมูเฒ. "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสหบาลข้าว หมู่บ้านท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

กิริติ ศรีวิเชียร. อภิศัก ปัจจุบัน และอนาคตแห่งบทบาททางสังคมของวัด. กองแผนงานกรมการศาสนา, 2526.

จำนงค์ อภิวิชนสิทธิ์. "ความทันสมัย, ลักษณะและปัญหา" สังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์. 10 (พฤษภาคม - มิถุนายน 2523). 33 - 41.

เจียมพงษ์ วงศ์ธรรม. "บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519.

เจดิม อุกกฤษฎ์. "การศึกษาบทบาทของพระภิกษุในงานพัฒนาชุมชน" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.

ทิพาพร พิมพ์สิทธิ์. ทฤษฎีการสร้างความทันสมัย. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, มิถุนายน 2531.

บุญเกษม เสริมวิชากุล. "การสื่อสารและกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. วิเคราะห์งานวิจัยนิเทศศาสตร์พัฒนาการ." วารสารนิเทศศาสตร์ ปีที่ 5 (สิงหาคม 2527)

บุษบา สุธีธร. "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสื่อสารกับความทันสมัยของผู้นำท้องถิ่น" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

- พระมหาประยูร ปยุตโต. พระพุทธศาสนากับสังคมไทยปัจจุบัน. พระนคร. ห้างหุ้นส่วน
จำกัด สีพร, 2513.
- พระราชวรมณี (ประยูร ปยุตโต). ชาวพุทธกับชะตากรรมของสังคม. กรุงเทพมหานคร.
โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์, 2523.
- พัชนี เขยจรรยา. "ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมือง การเปิดรับข่าวสารและความ -
ทันสมัยของประชาชน. ศึกษากรณีประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร.
บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ศิริชัย ศิริกายะ. สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาในเขตเมืองปทุมธานี. กรุงเทพมหานคร. สถาบัน
วิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สมศรี วงศ์สีโรจนกุล. "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสาร ความทันสมัย กับ
ความรู้หลักการปฏิบัติทางสุขภาพอนามัยและทัศนคติต่อมรดกศิลปวัฒนธรรม. ศึกษาเฉพาะ
เกษตรกรในโครงการทดลองฟื้นฟูสภาพป่าเขาภูหลวง จังหวัดนครราชสีมา."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สุภรณ์ วิชรศิริธรรม. "ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อของครูกับการยอมรับแนวทางการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2525 ในโรงเรียนประถมศึกษา."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สุลักษณ์ สิวลักษณ์. พระพุทธศาสนาในทัศนะของคนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์
ฉันทนาการ สำนักพิมพ์พรทิพย์, 2527.
- เสถียร เขยประทัย. การสื่อสาร, การสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร.
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว. ตำนานไทยศึกษา. สำนักงานตำรา เอกสาร และการพิมพ์กลาง
วิทยาลัยครูเชียงใหม่, 2525.

อารโยภิกขุ. "ผลกระทบของพระพุทธศาสนากับสังคมไทยบางด้านในปัจจุบัน" กรุงเทพมหานคร.
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศึกษาสัมพันธ์, 2517.

ภาษาต่างประเทศ

Abraham, Francis M. Perspective on Modernization. Toward a
General Theory of Third World Development. Washington D.C.
: University Press of America, 1979.

Black, Cyril E. The Dynamics of Modernization: A Study Compara-
tive History. New York: Harper & row, Publishers, 1966.

Chatsumarn Kabilsingh. BUDDHISM, NATIONAL DEVELOPMENT: Case
Study of Buddhist Universities. CANADIAN COUNCIL FOR SOUTH-
EAST ASIAN STUDIES, 1982.

Frey, Frederick W. "Communication and development." in Handbook
of Communication, pp.377-461. Edited by Ithiel de Sola Pool
and others. Chicago: Rand McNally College Publishing Company,
1973.

Heinze, Ruth-Inge. The Role of the Sangha in Modern Thailand.
Taipei: The Orient Cultural Service, 1976.

Inkeles, Alex, and Smith, David Horton. Becoming Modern: Indivi-
dual Change in Six Developing Countries. 2d ed. Cambridge,
Massachusetts: Harvard University Press, 1976.

- Jane Bunnag. Buddhist Monk, Buddhist Layman: A Case Study of Urban Monastic Organization in Central Thailand. Cambridge: Cambridge University Press, 1973.
- Kahl, Joseph A. The measurement of Modernism. Austin and London: The University of Texas Press, 1968.
- McClelland, David C. The Achievement motive. New York: Appleton-Century Crofts Inc., 1953.
- Moore, Wilbert E. Social Change. New Delhi: Prentice-Hall of India, 1965.
- Oscar, Lewis. Life in a Mexican Village: Tepoztlan Restudie Urbana. Ill, University of Illinois Press, 1951.
- Pool, Ithiel de Sola. "Communication and Development, "in Modernization: The Dynamics of Growth. 3d ed. Myron Weiner, New York: Basic Books, Inc., 1966.
- Rao, Y.V.Lakshmana. Communication and Development: A Study of Two Indian Villages. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1966.
- Rogers, Everett M. and Svenning, Lynne. Modernization among Peasants: The Impact of Communication. New York: Holt, Rhinehart and Winston, 1969.
- Yih, Shing. "Analysis of Relationship between Media Exposure and the Degree of Modernization in a Suburb of Taipai." Research on Mass Communication in Taiwan and Hongkong by Chu Goodwin C. U.A., East-West Communication Institute, 1977.

ภาคผนวก ก

ลักษณะพินัยบัญญัติ

ลักษณะพินัยบัญญัติในพระปาติโมกข์นั้น คือ ปาราชิก 4 สังฆาทิเสส 13 อนุยต 2
นิสสัยปาจิตีย์ 30 ปาจิตีย์ 92 ปาฏิเทสนียะ 4 เสดียะ 75 รวมเป็น 220 นับทั้ง
อธิกรณสมณะด้วยเป็น 227 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

ปาราชิก 4

1. ภิกษุเสพเมถุน ท้องปาราชิก
2. ภิกษุถือเอาของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ ได้ราคา 5 มาสกท้องปาราชิก
3. ภิกษุแก่งฆาตมนุษย์ให้ตาย ท้องปาราชิก
4. ภิกษุอวดอุตริมนุสสรธรรม (คือธรรมอันยิ่งของมนุษย์) ที่ไม่มีในตน
ท้องปาราชิก

สังฆาทิเสส 13

1. ภิกษุแก่งทำให้หน้าสุจีเคลื่อน ท้องสังฆาทิเสส
2. ภิกษุมีความกำหนัดอยู่ จับท้องกายหญิง ท้องสังฆาทิเสส
3. ภิกษุมีความกำหนัดอยู่ พุกเกี้ยวหญิง ท้องสังฆาทิเสส
4. ภิกษุมีความกำหนัดอยู่ พุกล้อให้หญิงนำเรือนด้วยกาม ท้องสังฆาทิเสส
5. ภิกษุชักส่อให้ชายหญิงเป็นคู่เมียกัน ท้องสังฆาทิเสส
6. ภิกษุสร้างกุฎที่ท้องก่อและโอบด้วยปูนหรือดิน ซึ่งไม่มีใครเป็นเจ้าของ
จำเพาะเป็นที่อยู่ของตน ท้องทำให้ได้ประมาณ โขยยาวเพียง 12 คืบพระศอก
โอยกว้างเพียง 7 คืบ วัคินร่วมใน และท้องให้สงฆ์แสดงที่ไว้ก่อน ถ้าไม่ให้
สงฆ์แสดงที่ไว้ก็ ทำให้เกินประมาณก็ ท้องสังฆาทิเสส

7. ถ้าที่อยู่ซึ่งจะสร้างขึ้นนั้น มีหายกเป็นเจ้าของ ทำให้เกิดประมาณนั้นได้ แต่ต้องให้สงฆ์แสดงที่ให้ก่อน ถ้าไม่ให้สงฆ์แสดงที่ให้ก่อน ต้องสังฆาติเสต
8. ภิกษุโกธเคือง แกล้งโจทภิกษุอื่นด้วยอาบัติปาราชิกไม่มีบุญ ต้องสังฆาติเสต
9. ภิกษุโกธเคือง แกล้งหาเลศโจทภิกษุอื่นด้วยอาบัติปาราชิก ต้องสังฆาติเสต
10. ภิกษุพากเพียรเพื่อจะฆ่าตายสงฆ์ให้แตกกัน ภิกษุอื่นห้ามไม่ให้ สงฆ์สาวกกรรม เพื่อจะให้ละข้อที่ประพฤตินั้น ถ้าไม่ละ ต้องสังฆาติเสต
11. ภิกษุประพฤติกามภิกษุฆ่าตายสงฆ์นั้น ภิกษุอื่นห้ามไม่ให้ สงฆ์สาวกกรรมเพื่อจะให้ละข้อที่ประพฤตินั้น ถ้าไม่ละ ต้องสังฆาติเสต
12. ภิกษุว่ายากสอนยาก ภิกษุอื่นห้ามไม่ให้ สงฆ์สาวกกรรมเพื่อจะให้ละข้อที่ประพฤตินั้น ถ้าไม่ละ ต้องสังฆาติเสต
13. ภิกษุประทุษร้ายตระกูล คือประจบญาติสังฆโล่เสียจากวัด กลับว่ากิตฺติยนสงฆ์ ภิกษุอื่นห้ามไม่ให้ สงฆ์สาวกกรรมเพื่อจะให้ละข้อที่ประพฤตินั้น ถ้าไม่ละ ต้องสังฆาติเสต

อนียก 2

1. ภิกษุหนึ่งในที่ลับหากับหญิงสองคู่สอง ถ้ามีคนที่ควรเชื่อไปมาทุกชั้นด้วยกรรม 3 อย่าง คือ ปาราชิก หรือสังฆาติเสต หรือปาจิตกัมม์ อย่างใดอย่างหนึ่ง ภิกษุรับอย่างใด ให้ปรับอย่างนั้น หรือเชื่อว่าจำเพาะกรรมอย่างใด ให้ปรับอย่างนั้น
2. ภิกษุหนึ่งในที่ลับหากับหญิงสองคู่สอง ถ้ามีคนที่ควรเชื่อไปมาทุกชั้นด้วยกรรม 2 อย่าง คือ สังฆาติเสต หรือปาจิตกัมม์ อย่างใดอย่างหนึ่ง ภิกษุรับอย่างใด ให้ปรับอย่างนั้น หรือเชื่อว่าจำเพาะกรรมอย่างใด ให้ปรับอย่างนั้น

นิสสัยคติปาจิตีย์ 30

แบ่งเป็น 3 วรก มีวรกละ 10 ลิกขาท

จิรวรกที่ 1

1. ภิกษุทรงอธิเรกจิรวรกได้เพียง 10 วันเป็นอย่างยิ่ง ถาล่วง 10 วันไป
ท้องนิสสัยคติปาจิตีย์
2. ภิกษุอยู่ปราศจากไตรจิรวรกคนหนึ่ง ท้องนิสสัยคติปาจิตีย์ เว้นไว้แต่ได้สมบัติ
3. ถ้าฆ่าเกือกขึ้นแก่ภิกษุ ๆ ประสงค์จะทำจิรวร แต่ยังไม่ทอดทิ้งที่หวังว่าจะได้มาอีก
พึงเก็บข้านั้นไว้ได้เพียงเดือนหนึ่งเป็นอย่างยิ่ง ถ้าเก็บไว้ให้เกินเดือนหนึ่งไป
แม้ถึงยังมีที่หวังว่าจะได้อยู่ ท้องนิสสัยคติปาจิตีย์
4. ภิกษุใ้ขนางภิกษุที่ไม่ใช่ญาติ ให้ชกกัถิ ให้ย้อมกัถิ ให้ทุบกัถิ ซึ่งจิรวรเก่า
ท้องนิสสัยคติปาจิตีย์
5. ภิกษุรับจิรวรแก่มีขนางภิกษุที่ไม่ใช่ญาติ เว้นไว้แต่แลกเปลี่ยนกัน ท้องนิสสัยคติ-
ปาจิตีย์
6. ภิกษุขอจิรวรต่อกฤหัสถ์ผู้ไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวารณา ได้มา ท้องนิสสัยคติปาจิตีย์
เว้นไว้แต่มีสมัยที่จะขอจิรวรได้ คือ เวลาภิกษุมีจิรวรอันโจรลักไป หรือมีจิรวรอัน
ฉิบหายเสีย
7. ในสมัยเช่นนั้น จะขอเขาได้ก็เพียงข้านุ่งข้านวมเท่านั้น ถ้าขอให้เกินกว่านั้น
ได้มา ท้องนิสสัยคติปาจิตีย์
8. ถ้ากฤหัสถ์ที่ไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวารณา เขาพูดว่า เขาจะถวายจิรวรแก่ภิกษุผู้นั้น
ภิกษุนั้นทราบความแล้ว เข้าไปพูดให้เขาถวายจิรวรอย่างนั้นอย่างนี้ ที่มีราคา
แพงกว่าที่กว่าที่เขากำหนดไว้เดิม ได้มา ท้องนิสสัยคติปาจิตีย์
9. ถ้ากฤหัสถ์จะถวายจิรวรแก่ภิกษุหลายคน แต่เขาไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวารณา ภิกษุ
ไปพูดให้เขารวมเข้าเป็นอันเดียวกัน ให้ซื้อจิรวรที่แพงกว่าที่กว่าที่เขากำหนด
ไว้เดิม ได้มา ท้องนิสสัยคติปาจิตีย์
10. ถ้าใคร ๆ นำทรัพย์สินมาเพื่อค่าจิรวรแล้วถามภิกษุว่า ใครเป็นไวยาวัจกรของเธอ
ถ้าภิกษุต้องการจิรวร ก็พึงแสดงคนวัคหรืออุบาสกว่า ผู้เป็นไวยาวัจกรของ

ภิกษุทั้งหลาย ครั้นเขมอบหมายไวยวัจกรนั้นแล้ว ตั้งภิกษุว่า ถ้าต้องการ
 จีวร ให้เขาไปหาไวยวัจกร ภิกษุนั้นจึงเข้าไปหาเขาแล้วทวงว่า เรา
 ต้องการจีวร ทั้งนี้ได้ 3 ครั้ง ถ้าไม่ได้จีวร ไปยืนแก่พอเขาเห็นได้
 6 ครั้ง ถ้าไม่ได้จีวรขึ้นไปทวงให้เกิน 3 ครั้ง ยืนเกิน 6 ครั้ง ไ้มา
 ท้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ถ้าไปทวงและยืนครบกำหนดแล้วไม่ได้จีวร จำเป็น
 ต้องไปบอกเจ้าของเดิมว่า ของนั้นไม่สำเร็จประโยชน์แก่ตน ให้เขาเรียก
 เอาของเขาคืนมาเสีย

โกสียวรรคที่ 2

1. ภิกษุหลอสดันดักด้วยขนเจียมเจือด้วยไหม ท้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์
2. ภิกษุหลอสดันดักด้วยขนเจียมกำดวน ท้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์
3. ภิกษุจะหลอสดันดักใหม่ หึงใช้ขนเจียมค่า 2 ส่วน ขนเจียมขาวส่วนหนึ่ง
 ขนเจียมแดงส่วนหนึ่ง ถ้าใช้ขนเจียมค่าเกิน 2 ส่วนขึ้นไป ท้องนิสสัคคิย -
 ปาจิตตีย์
4. ภิกษุหลอสดันดักใหม่แล้ว หึงใช้ให้ได้ 6 ปี ถ้ายังไม่ถึง 6 ปี หลอใหม่
 ท้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่ได้สมมติ
5. ภิกษุจะหลอสดันดัก หึงชักเอาสันดักเก่าคืบหนึ่งโดยรอบมาปนลงในสันดักที่หลอ -
 ใหม่ เพื่อจะทำลายให้เสียดี ถ้าไม่ทำดังนี้ ท้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์
6. เมื่อภิกษุเกินทางไกล ถ้ามีใครถวายขนเจียม ต้องการก็รับได้ ถ้าไม่มีใคร
 นำมา นำมาเองได้เพียง 3 โยชน์ ถ้าให้เกิน 3 โยชน์ไป ท้องนิสสัคคิย -
 ปาจิตตีย์
7. ภิกษุไ้ขนางภิกษุที่ไม่ใช่ญาติ ให้ชกก็กั ให้ขอมก็กั ให้สาบก็กั ซึ่งขนเจียม
 ท้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์
8. ภิกษุรับเองก็กั ใช้ให้ผู้อื่นรับก็กั ซึ่งทองและเงิน หรือยืมก็ทองและเงินที่
 เขาเก็บไว้เพื่อตน ท้องนิสสัคคิยปาจิตตีย์
9. ภิกษุทำการซื้อขายข้าวรูปิยะ คือของที่เอาใช้เป็นที่ทองและเงิน ท้องนิสสัคคิย -
 ปาจิตตีย์

10. ภิณฑลเปลี่ยนแปลงสิ่งของกับคฤหัสถ์ ท้องนิสสัยคฤชปาจิตกัณฑ์

ปัททวรรคที่ 3

1. บาดกรนอกจากบาดกรอธิษฐานเรียกคฤชบาทร อคฤชบาทรนั้น ภิณฑลเก็บไว้ได้เพียง 10 วันเป็นอย่างยิ่ง ถ้าให้ล่วง 10 วันไป ท้องนิสสัยคฤชปาจิตกัณฑ์
2. ภิณฑลมีบาทร้าวยังไม่ถึง 10 นิ้ว ขอบบาทรใหม่แก่คฤหัสถ์ที่ไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวาราณา ไคมา ท้องนิสสัยคฤชปาจิตกัณฑ์
3. ภิณฑลรับประเคนเภสัชทั้ง 5 คือ เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย แล้วเก็บไว้ได้เพียง 7 วันเป็นอย่างยิ่ง ถ้าให้ล่วง 7 วันไป ท้องนิสสัยคฤชปาจิตกัณฑ์
4. เมื่อฤดูร้อนยังเหลืออยู่อีกเดือนหนึ่ง คือตั้งแต่แรมค่ำหนึ่ง เดือน 7 จึงแสวงหาอำมรน้ำฝนได้ เมื่อฤดูร้อนเหลืออยู่อีกถึงเดือน คือตั้งแต่แรมค่ำหนึ่งเดือน 8 จึงห่าบุงได้ ถ้าแสวงหาหรือห่าบุงให้ต่ำกว่ากำหนดนั้นเข้ามา ท้องนิสสัยคฤชปาจิตกัณฑ์
5. ภิณฑลให้จิรวแก่ภิณฑลอื่นแล้ว โกรธ จึงเอาคัมมาเองก็ตี ใช้ให้ผู้อื่นชิงเอามาก็ตี ท้องนิสสัยคฤชปาจิตกัณฑ์
6. ภิณฑลขอค้ายแก่คฤหัสถ์ที่ไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวาราณา เอามาให้ช่างหูกทอเป็นจิรว ท้องนิสสัยคฤชปาจิตกัณฑ์
7. ถ้าคฤหัสถ์ที่ไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวาราณา สั่งให้ช่างหูกทอจิรวเพื่อจะถวายแก่ภิณฑล ถ้าภิณฑลไปกำหนดให้เขาทำให้ดีขึ้นด้วยจะให้รางวัลแก่เขา ท้องนิสสัยคฤชปาจิตกัณฑ์
8. ถ้าอีก 10 วันจะถึงวันปวาราณา คือตั้งแต่ขึ้น 6 ค่ำ เดือน 11 ถ้าหายกรับจะถวายผ้าจำนำพรรษา ก็รับเก็บไว้ได้ แต่ถ้าเก็บไว้เกินกาลจิรวไป ท้องนิสสัยคฤชปาจิตกัณฑ์ กาลจิรวนั้นดังนี้ ถ้าจำพรรษาแล้วไม่ได้กรานกรฐิน นับแต่วันปวาราณาไปเดือนหนึ่ง คือตั้งแต่แรมค่ำหนึ่ง เดือน 11 ถึงกลางเดือน 12 ถ้าได้กรานกรฐินนับแต่วันปวาราณาไป 5 เดือน คือตั้งแต่แรมค่ำหนึ่งเดือน 11 ถึงกลางเดือน 4

9. ภิกษุจำพรรษาในเสนาสนะป่าซึ่งเป็นที่เปลี่ยว ออกพรรษาแล้ว อยากจะเก็บไตรจีวรณโคณหนึ่งไว้ในบ้าน เมื่อมีเหตุก็เก็บไว้ได้เพียง 6 คืนเป็นอย่างยิ่ง ถ้าเก็บไว้เกิน 6 คืนไป ท้องนิสสัยปาจิตีย์ เว้นไว้แต่ได้สมบัติ
10. ภิกษุอยู่ น้อมลาภที่เขาจะถวายสงฆ์มาเพื่อตน ท้องนิสสัยปาจิตีย์

ปาจิตีย์ 92 ลิกขาท

มุสาวาทวรรคที่ 1 มี 10 ลิกขาท

1. พุทฺธ ปท ท้องปาจิตีย์
2. ท้าภิกษุ ท้องปาจิตีย์
3. ต่อเสียดภิกษุ ท้องปาจิตีย์
4. ภิกษุสอนธรรมแก่นุปสัมบัน ถ้าพร้อมกัน ท้องปาจิตีย์
5. ภิกษุนอนในที่ซึ่งที่บังอันเดียวกันกับนุปสัมบัน เกิน 3 คืนขึ้นไป ท้องปาจิตีย์
6. ภิกษุนอนในที่ซึ่งที่บังอันเดียวกันกับผู้อื่น แม้ในคืนแรก ท้องปาจิตีย์
7. ภิกษุแสดงธรรมแก่ผู้อื่น เกินกว่า 6 คำขึ้นไป ท้องปาจิตีย์ เว้นไว้แต่มีบุรุษผู้เที่ยงสาวยู่ด้วย
8. ภิกษุบอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุอื่นแก่นุปสัมบัน ท้องปาจิตีย์ เว้นไว้แต่สมบัติ
9. ภิกษุบอกอุกถรมนุสสรรมที่มีจริง แก่นุปสัมบัน ท้องปาจิตีย์
10. ภิกษุชุกเองก็ดี ใช้ให้ผู้อื่นชุกก็ดี ซึ่งแน่นอน ท้องปาจิตีย์

ภุกคฆวรรคที่ 2 มี 10 ลิกขาท

1. ภิกษุพราภของเขี้ยวซึ่งเกิดอยู่กับที่ ให้นำออกจากที่ ท้องปาจิตีย์
2. ภิกษุประพฤติอนาจาร สงฆ์เรียกท้าวถาม แกล้งพูดกลบเกลื่อนก็ดี นิ่งเสียไม่พูดก็ดี ถ้าสงฆ์สวคประกาศข้อความนั้นจบ ท้องปาจิตีย์
3. ภิกษุติเตียนภิกษุอื่นที่สงฆ์สมมติให้เป็นผู้ทำการสงฆ์ ถ้าเขินห่าโดยชอบ ติเตียนเปล่า ๆ ท้องปาจิตีย์

4. ภิกษุเอาเตียง ทั้ง พุก เก้าอี้ ของสงฆ์ไปตั้งในที่แจ้งแล้ว เมื่อหลีกไปจากที่นั้น ไม่เก็บเองก็ดี ไม่ใช่ให้ผู้อื่นเก็บก็ดี ไม่มอบหมายแก่ผู้อื่นก็ดี ต้องปาจิตถีย์
5. ภิกษุเอาที่นอนของสงฆ์นอนในกุฏิสงฆ์แล้ว เมื่อหลีกไปจากที่นั้น ไม่เก็บเองก็ดี ไม่ใช่ให้ผู้อื่นเก็บก็ดี ไม่มอบหมายแก่ผู้อื่นก็ดี ต้องปาจิตถีย์
6. ภิกษุรู้ยู่่ว่า กุฏิไม่มีผู้อยู่ก่อน แกล้งไปนอนเบียด ค่ายหวังจะให้ผู้อยู่ก่อน คับแคบใจเขาคงจะหลีกไปเอง ต้องปาจิตถีย์
7. ภิกษุโกรธเคืองภิกษุอื่น ดูดราไล่ออกจากกุฏิสงฆ์ ต้องปาจิตถีย์
8. ภิกษุนั่งทับกัฏฐิ นอนทับกัฏฐิ นนเตียงกัฏฐิ นนตั้งกัฏฐิ อันมีเท้าไม้ได้ทรงให้แน่น ซึ่งเขาวางไว้บนร่างร้านที่เขาเก็บของในกุฏิ ต้องปาจิตถีย์
9. ภิกษุจะเอาคินหรือรูปนโภทหลังคากุฏิ หิงโภทได้แต่เพียง 3 ชั้น ถ้าโภทเกินกว่านั้น ต้องปาจิตถีย์
10. ภิกษุรู้ยู่่ว่า น้ามีทิวสัตว์ เอรารถพญาหรือกิน ต้องปาจิตถีย์

โอวาทรรคที่ 3 มี 10 สิกขาบท

1. ภิกษุสงฆ์ไม่ไ้สम्मติ สั่งสอนนางภิกษุณี ต้องปาจิตถีย์
2. แม้ภิกษุที่สงฆ์สम्मติแล้ว ทั้งแต่อาทิตย์ตกแล้วไป สอนนางภิกษุณี ต้องปาจิตถีย์
3. ภิกษุเข้าไปสอนนางภิกษุณีถึงในที่อยู่ ต้องปาจิตถีย์ เว้นไว้แต่ทางภิกษุณีเจ็บ
4. ภิกษุติเตียนภิกษุณีว่า สอนนางภิกษุณีเพราะเห็นแก่ลาภ ต้องปาจิตถีย์
5. ภิกษุให้จิวรแก่นางภิกษุณีที่ไม่ใช่ญาติ ต้องปาจิตถีย์ เว้นไว้แต่แลกเปลี่ยนกัน
6. ภิกษุเย็บจิวรของนางภิกษุณีที่ไม่ใช่ญาติก็ดี ไซ้ให้ผู้อื่นเย็บก็ดี ต้องปาจิตถีย์
7. ภิกษุชวนนางภิกษุณีเดินทางด้วยกัน แม้สิ้นระยะบ้านหนึ่ง ต้องปาจิตถีย์ เว้นไว้แต่ทางเปลี่ง
8. ภิกษุชวนนางภิกษุณีลงเรือลำเดียวกัน ขึ้นน้ำกัฏฐิ ล่องน้ำกัฏฐิ ต้องปาจิตถีย์ เว้นไว้แต่ข้ามฟาก
9. ภิกษุรู้ยู่ฉันของเคียวของฉัน ที่นางภิกษุณีบังคับให้คฤหัสถ์เขาถวาย ต้องปาจิตถีย์ เว้นไว้แต่คฤหัสถ์เขาเริ่มไว้ก่อน

10. ภิกษุหนึ่งก็ นอนก็ ในที่ลับสองต่อสอง กับนางภิกษุณี ท้องปราจิณีย์

โกธนวรรคที่ 4 มี 10 สิกขาบท

1. อาหารในโรงทานที่หว่าไปไม่มียมบุคคล ภิกษุไม่เจ็บไข้ ฉันทไก่อแก่เฉพาะวันเดียวแล้ว ท้องผูกเสียในระหว่าง ท่อไปจึงฉันทไก่อีก ถ้าฉันทิก ๆ กันทั้งแก่สองวันขึ้นไป ท้องปราจิณีย์
2. ถ้าทายกเขมาภิกษุ ออกชื่อโกธนะทั้ง 5 อย่าง คือข้าวสุก วมสก วมแห้ง ปลา เนื้อ อย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าไปรับของนี้มาหรือฉันทของมันพร้อมกันตั้งแต่ 4 รูปขึ้นไป ท้องปราจิณีย์ เว้นไว้แต่สมัย คือ เป็นไซอย่าง 1 หน้าจิวรกาลอย่าง 1 เวลาทำจิวรอย่าง 1 เกินทางไกลอย่าง 1 ไปทางเรืออย่าง 1 อยู่มากด้วยกัมมิตพมากไม่พอฉันทอย่าง 1 โกธนะเป็นของสมณะอย่าง 1
3. ภิกษุรับภิกษุหนึ่ง ค่ายโกธนะทั้ง 5 อย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ไม่ไปฉันทในที่ภิกษุนั้น ไปฉันทเสียที่อื่น ท้องปราจิณีย์ เว้นไว้แต่ยกส่วนที่รับภิกษุไว้ก่อนนั้นให้แก่ภิกษุอื่นเสีย หรือหน้าจิวรกาลและเวลาทำจิวร
4. ภิกษุเข้าไปนิมิตมากในบ้าน ทายกเขาเอาขมมาถวายเป็นอันมาก จะรับได้เป็นอย่างมากเพียง 3 บาตรเท่านั้น ถ้ารับให้เกินกว่านั้น ท้องปราจิณีย์ ของที่รับมาเหมือนนั้น ท้องแบ่งให้ภิกษุอื่น
5. ภิกษุฉันทค้างอยู่ มีผู้เอาโกธนะทั้ง 5 อย่างใดอย่างหนึ่งเข้ามาประเคน ห้ามเสียแล้ว ถูจากที่นั่งนั้นแล้ว ฉันทของเคี้ยวของฉันทซึ่งไม่เป็นเคนมภิกษุใช้ หรือไม่ได้ทำวินัยกรรม ท้องปราจิณีย์
6. ภิกษุรู้ชื่อว่า ภิกษุอื่นห้ามข้าวแล้ว (ตามสิกขาบทหลัง) คิดจะยกโทษเธอนั่งง้อเขาของเคี้ยวของฉันทที่ไม่เป็นเคนมภิกษุใช้ ไปปล่อยให้เธอนั่ง ถ้าเธอนั่งแล้ว ท้องปราจิณีย์
7. ภิกษุฉันทของเคี้ยวของฉันทที่เป็นอาหารในเวลาวิกาล คือตั้งแต่เที่ยงแล้วไปจนถึงวันใหม่ ท้องปราจิณีย์
8. ภิกษุฉันทของเคี้ยวของฉันทที่เป็นอาหารซึ่งรับประเคนไว้ค้างคืน ท้องปราจิณีย์
9. ภิกษุขอโกธนะอันประณีต คือ ข้าวสุก ระคนด้วยเนยใส เนยข้น น้ำมัน

น้ำผึ้ง ปลา เนื้อ เมล็ด เมล็ด ท่อหลอดที่ไม่ใช่ธาตุไม่ใช่ปวารณา เขามาฉัน
ท้องปราจิตตีย์

10. ภิกษุกินอาหารที่ไม่มีผู้ให้ ก็ยังไม่ได้รับประเคน ปล่อยให้วางปากเข้าไป
ท้องปราจิตตีย์ เว้นไว้แต่น้ำและไม้สั่น

อเจตการรคที่ 5 มี 10 สิกขาบท

1. ภิกษุให้ของเคี้ยวของตน แก่กับวชนอกศาสนา ก้าวมือตน ท้องปราจิตตีย์
2. ภิกษุชวนภิกษุอื่นไปเที่ยวนิมิตตักด้วยกัน หวังจะประพฤติก่อนอาจารย์ ไล่เขอกลับ
เสีย ท้องปราจิตตีย์
3. ภิกษุสำเร็จการนั่งแหกรบเซง ในสถานที่กำลังบริโภคอาหารอยู่ ท้องปราจิตตีย์
4. ภิกษุหนึ่งอยู่ในห้องกับผู้อื่น ไม่มีผู้ชายอยู่เป็นเพื่อน ท้องปราจิตตีย์
5. ภิกษุหนึ่งในที่แจ้งกับผู้อื่นสองต่อสอง ท้องปราจิตตีย์
6. ภิกษุรับนิมิตด้วยโภชนะหึ่ง 5 แล้ว จะไปในที่อื่นจากที่นิมิตนั้น ในเวลาก่อน
ฉันก็ดี ฉันกลับมาแล้วก็ดี ท้องปราจิตตีย์ที่มีอยู่ในวัดก่อนจึงจะไปได้ ถ้าไม่ถา
ก่อนเที่ยวไป ท้องปราจิตตีย์ เว้นไว้แต่สมัย คือจีวรภาค และเวลาทำจีวร
7. ถ้าเขาปวารณาด้วยปัจจัยสี่เพียง 4 เกียน หึงขอเขาได้เพียงกำหนดนั้นเท่านั้น
ถ้าขอให้เกินกว่ากำหนดนั้นไป ท้องปราจิตตีย์ เว้นไว้แต่เขาปวารณาอีก หรือ
ปวารณาเป็นนิตย
8. ภิกษุไปกุฏิระฆาณทัตที่เขายกไปเพื่อจะรบนัน ท้องปราจิตตีย์ เว้นไว้แต่มีเหตุ
9. ถ้าเหตุที่ท้องไปมีอยู่ หึงไปอยู่ได้ในกองทัตเพียง 3 วัน ถ้าอยู่ให้เกินกว่า
กำหนดนั้น ท้องปราจิตตีย์
10. ในเวลาที่อยู่ในกองทัตตามกำหนดนั้น ถ้าไปกุฏิเขารบกันก็ดี หรือกุฏิเขาตรวจพลก็ดี
กุฏิเขาจักรระฆาณทัตก็ดี กุฏิหมู่เสนาที่จักเป็นระฆาณแล้วก็ดี ท้องปราจิตตีย์

สุรปาวรรคที่ 6 มี 10 ลักษณะ

1. ศึกษานำมา ท้องปาจิตีย์
2. ศึกษัจฉิกญ ท้องปาจิตีย์
3. ศึกษว่านนำเสน ท้องปาจิตีย์
4. ศึกษแสดงความไม่เอื้อเฟื้อในวินัย ท้องปาจิตีย์
5. ศึกษหลอนภิกษุให้กลัวผี ท้องปาจิตีย์
6. ศึกษไม่เป็นไซ้ คิคไฟให้เป็นเปลวเองก็ดี ไซ้ให้ผู้อื่นคิคก็ดี เพื่อจะฉิง
ท้องปาจิตีย์ คิคเพื่อเหตุอื่น ไม่เป็นอาบัติ
7. ศึกษอยู่ในมัชฌิมประเทศ คือ จังหวัดกลางแห่งประเทศอินเดีย 15 วัน
จึงอำมน้ำไคหนหนึ่ง ถ้ายังไม่ถึง 15 วันอำมน้ำ ท้องปาจิตีย์ เว้นไว้แต่มี
เหตุจำเป็น ในปัจจุบันประเทศ เช่น ประเทศเรว อำมน้ำไคเป็นภิกษุ
ไม่เป็นอาบัติ
8. ศึกษไค้จิวรใหม่มา ท้องหินทุทวยสี่ 3 อย่าง คือ เขียว คราม โกลน ค่ำกล้า
อย่างไคอย่างหนึ่งก่อน จึงนุ่งหมไค้ ถ้าไม่ทำหินทุทอยแล้วนุ่งหม ท้องปาจิตีย์
9. ศึกษวิภักจิวรแก่ภิกษุหรือสามเณรแล้ว ผู้รับยังไม่ไค้ถนหมนึ่งจิวรนั้น
ท้องปาจิตีย์
10. ศึกษช้อนบริขาร คือ บาตร จีวร ผ้าปูนั่ง กลองเขม ประคกเอา สิ่งไคสิ่งหนึ่ง
ของภิกษุอื่น ทวยคิกว่าระล่อเสน ท้องปาจิตีย์

สุรปาวรรคที่ 7 มี 10 ลักษณะ

1. ศึกษแกลงฆาตวิภิกษุฆาน ท้องปาจิตีย์
2. ศึกษรู้้อยว่า นามิทัตวิภิกษุ ภริโภคน้ำนั้น ท้องปาจิตีย์
3. ศึกษรู้้อยว่า อชิกรณนิสงฆ์ทำแล้วไคยชอบ เลิกถนเสียมกลับทำใหม่ ท้องปาจิตีย์
4. ศึกษรู้้อย แกลงปกปิกอบาภิขั้วหยามของภิกษุอื่น ท้องปาจิตีย์
5. ศึกษรู้้อย เป็นอุปัชฌายะอุปสมบทกุลบุตรผู้มีอายุหย่อนกว่า 20 ปี ท้องปาจิตีย์
6. ศึกษรู้้อย ชาวพ้อค้ำชูชอนภานีไคนทางค้วยกัน แม้นั้นระยะบ้านหนึ่ง ท้องปาจิตีย์

7. ภิกษุชวนผู้หญิงเดินทางด้วยกัน แม้สิ้นระยะบ้านหนึ่ง ท้องปาจิตีย์
8. ภิกษุกล่าวคักคานธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้า ภิกษุอื่นห้ามไม่ฟัง สงฆ์สาวกประกาศข้อความนั้นจบ ท้องปาจิตีย์
9. ภิกษุกับภิกษุเช่นนั้น คือ ร่วมกินก็ดี ร่วมอุโบสถสังฆกรรมก็ดี ร่วมนอนก็ดี ท้องปาจิตีย์
10. ภิกษุเกลี้ยกล่อมสามเณรที่ภิกษุอื่นให้ฉิบหายแล้ว เพราะโทษที่กล่าวคักคานธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้า ให้เป็นผู้อุปัฏฐากก็ดี ร่วมกินก็ดี ร่วมนอนก็ดี ท้องปาจิตีย์

สหธรรมิกวรรคที่ 8 มี 12 ลักขานพ

1. ภิกษุประพฤติอนาจาร ภิกษุอื่นตักเตือน พุคย์คักเห็นว่ายังไม่ได้ตามท่านผู้รู้ก่อน ข้าพเจ้าจักไม่ศึกษาในลักขานพนี้ ท้องปาจิตีย์
ขรรคภิกษุผู้ศึกษา ยังไม่รู้สิ่งใด ควรจะรู้สิ่งนั้น ควรไปถาม ได้เลี้ยงท่านผู้รู้
2. ภิกษุอื่นท่องปาติโมกข์อยู่ ภิกษุแก่งพูดให้เขอลลายอุกสาหะ ท้องปาจิตีย์
3. ภิกษุทองอาบทิแล้วแก่งพูดว่า ข้าพเจ้าพึงรู้เถยวันเองว่าช้อนมาในพระปาติโมกข์ ถ้าภิกษุอื่นรู้ยู่่ว่า เธอเคยรู้มาก่อนแล้วแก่งพูดกับเราว่า พึงสาวกประกาศความช้อนนั้น เมื่อสงฆ์สาวกประกาศแล้ว แก่งทำไม่รู้อีก ท้องปาจิตีย์
4. ภิกษุโกรธ ให้ประหารแก่ภิกษุอื่น ท้องปาจิตีย์
5. ภิกษุโกรธ เจือมือคฺจให้ประหารแก่ภิกษุอื่น ท้องปาจิตีย์
6. ภิกษุโจทก์ฟ้องภิกษุอื่น ค่ายอาบัติสังฆาทิเสสไม่มีมูล ท้องปาจิตีย์
7. ภิกษุแก่งก่อความรำคาญให้แก่งแก่ภิกษุอื่น ท้องปาจิตีย์
8. เมื่อภิกษุวิว่าทกันอยู่ ภิกษุไปแอบฟังความ เพื่อจะได้รู้ว่าเขาว่าอะไรคนหรือพวกของทณ ท้องปาจิตีย์
9. ภิกษุให้ฉันทะ คือความยอมให้ทำสังกรรมที่เป็นเสรรวมแล้วภายหลังกลับติเตียนสงฆ์หากกรรมนั้น ท้องปาจิตีย์

10. เมื่อสงฆ์กำลังประชุมกันซักถามข้อความข้อหนึ่ง ภิกษุใดอยู่ในที่ประชุมนั้น จะหลีกไปในขณะที่ซักถามข้อนั้นยังไม่เสร็จ ไม่ให้ฉันหะก่อนถูกไปเสีย ต้องปาจิตีย์
11. ภิกษุพร้อมกับสงฆ์ให้จีวรเป็นบำเหน็จ แก่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งแล้ว ภายหลังกลับก็เทียบภิกษุอื่นว่า ให้เพราะเห็นแก่หน้ากัน ต้องปาจิตีย์
12. ภิกษุร้ออยู่ น้อมลาภที่หายกเขาทั้งใจจะถวายสงฆ์มาเพื่อบุคคล ต้องปาจิตีย์

รตนวรรคที่ 9 มี 10 สิกขาบท

1. ภิกษุไม่ได้รับอนุญาตก่อน เข้าไปในห้องที่พระเจ้าแผ่นดินเสด็จอยู่กับพระมเหสี ต้องปาจิตีย์
2. ภิกษุเห็นเครื่องบริโภคนกของคฤหัสถ์ตกอยู่ ถือเอาเป็นของเก็บได้เองก็ดี ให้ผู้อื่นถือเอาก็ดี ต้องปาจิตีย์ เว้นไว้แต่ของนั้นตกอยู่ในวัด หรือในที่อาศัย ต้องเก็บไว้ให้แก่เจ้าของ ถ้าไม่เก็บ ต้องทุกกฏ
3. ภิกษุไม่บอกลาภิกษุอื่นที่อยู่วัดก่อน เข้าไปบ้านในเวลาวิกาล ต้องปาจิตีย์ เว้นไว้แต่การควน
4. ภิกษุหากต้องเข็ม กวดยกระดูกก็ดี กวดยงาก็ดี กวดยเขากก็ดี ต้องปาจิตีย์ ต้องคอยกลองนั้นเสียก่อน จึงแสดงอาบัติกถ
5. ภิกษุทำเตียงหรือคั่ง ฟิงทำให้มีเท้าเตียง 8 นิ้วพระศอก เว้นไว้แต่แม่แคร่ ถ้าทำให้เกินกำหนดนี้ ต้องปาจิตีย์ ต้องตัดให้ได้ประมาณเสียก่อน จึงแสดงอาบัติกถ
6. ภิกษุทำเตียงหรือคั่งหุ้มนุ่น ต้องปาจิตีย์ ต้องรื้อเสียก่อน จึงแสดงอาบัติกถ
7. ภิกษุทำผ้าปูนั่ง ฟิงทำให้ได้ประมาณ ประมาณนั้นยาว 2 คืบพระศอก กว้าง คืบครึ่ง ซ้ายคืบหนึ่ง ถ้าทำให้เกินกำหนดนี้ ต้องปาจิตีย์ ต้องตัดให้ได้ประมาณเสียก่อน จึงแสดงอาบัติกถ
8. ภิกษุทำผ้าปูนั่งปักแฉล ฟิงทำให้ได้ประมาณ ประมาณนั้นยาว 4 คืบพระศอก กว้าง 2 คืบ ถ้าทำให้เกินกำหนดนี้ ต้องปาจิตีย์ ต้องตัดให้ได้ประมาณเสียก่อน จึงแสดงอาบัติกถ

9. ภิกษุหอน้ำอาบน้ำฝน พึงทำให้ได้ประมาณ ประมาณนั้นยาว 6 คืบพระศุกท กว้าง 2 คืบครึ่ง ถ้าทำให้เกินกำหนดนี้ ท้องปาจิตีย์ ท้องกัถให้ได้ประมาณ เสียก่อน จึงแสดงอาบัติกถ
10. ภิกษุทำจีวรให้เท่าจีวรพระศุกทกัถ เกินกว่านั้นกัถ ท้องปาจิตีย์ ประมาณจีวร พระศุกทนั้น ยาว 9 คืบพระศุกท กว้าง 6 คืบ ท้องกัถให้ได้ประมาณเสียก่อน จึงแสดงอาบัติกถ

ปาฏิเทสนียะ 4

1. ภิกษุรับของเคี้ยวของฉันแคว้นนางภิกษุณีที่ไม่ใช่ญาติ กัถเมื่อของทมาบริโลก ท้องปาฏิเทสนียะ
2. ภิกษุฉันอยู่ในที่นิมนต์ ถ้านางภิกษุณีมาสั่งทายกให้เอาสิ่งนั้นสิ่งนี้ถวาย เขาพึง ไล่ นางภิกษุณีนั้นให้ตอยไปเสีย ถ้าไม่ไล่ ท้องปาฏิเทสนียะ
3. ภิกษุไม่เป็นไซ้ เขาไม่ไค้ฉันท์ รับของเคี้ยวของฉันในตระกูลที่สงฆ์สมมติว่า เป็นเสระ มาบริโลก ท้องปาฏิเทสนียะ
4. ภิกษุอยู่ในเสนาสนะป่าเป็นที่เปลี่ยว ไม่เป็นไซ้ รับของเคี้ยวของฉัน ที่ทายก ไม่ไค้แจ้งความให้ทราบก่อน กัถเมื่อของทมาบริโลก ท้องปาฏิเทสนียะ

เสขยวัตร

วัตรที่ภิกษุจะท่องศึกษาเรียกว่าเสขยวัตร เสขยวัตรนั้น จักเป็น 4 หมวด

หมวดที่ 1 เรียกว่าสารูป หมวดที่ 2 เรียกว่าโกณฑนปฏิสังยุค หมวดที่ 3 เรียกว่าฉัมมเทศนา-
ปฏิสังยุค หมวดที่ 4 เรียกว่าภิกขณกะ

สารูปที่ 1 มี 26

1. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักนุ่งให้เรียบร้อย
2. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักห่มให้เรียบร้อย
3. ภิกษุพึงเราจักนิกกายด้วยดี ไปในเข้าน
4. ภิกษุพึงเราจักนิกกายด้วยดี นั่งในบ้าน

5. ภิกษุพึงเรารู้จักระวังมือเท้าด้วยดี ไปในบ้าน
6. ภิกษุพึงเรารู้จักระวังมือเท้าด้วยดี นั่งในบ้าน
7. ภิกษุพึงเรารู้จักมีท่าทอกลง นั่งในบ้าน
8. ภิกษุพึงเรารู้จักมีท่าทอกลง ไปในบ้าน
9. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่เวิกน้า ไปในบ้าน
10. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่เวิกน้า นั่งในบ้าน
11. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่หัวเราะ ไปในบ้าน
12. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่หัวเราะ นั่งในบ้าน
13. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่พูดเสียงดัง ไปในบ้าน
14. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่พูดเสียงดัง นั่งในบ้าน
15. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่โคลงกาย ไปในบ้าน
16. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่โคลงกาย นั่งในบ้าน
17. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่ไกวแขน ไปในบ้าน
18. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่ไกวแขน นั่งในบ้าน
19. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่ตั้งศีรษะ ไปในบ้าน
20. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่ตั้งศีรษะ นั่งในบ้าน
21. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่เอามือค้ำกาย ไปในบ้าน
22. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่เอามือค้ำกาย นั่งในบ้าน
23. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่เอาย้ำกฐนศีรษะ ไปในบ้าน
24. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่เอาย้ำกฐนศีรษะ นั่งในบ้าน
25. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่เค็มพระโหยงเท้าไปในบ้าน
26. ภิกษุพึงเรารู้จักไม่นั่งรัคเข้าเฝ้าน

โภชนปฏิสังยุตที่ 2 มี 30

1. ภิกษุพึงหาความศึกษาว่า เรารู้รับนิมิตบาทโดยเคารพ
2. ภิกษุพึงเมื่อรับนิมิตบาท เรารู้แก่คุณค่าในบาตร
3. ภิกษุพึงเรารู้รับนกงพอสมควรแก่ข้าวสุก

4. ฝึกหัดหึงเราจกัรับนิคทบาทแกพอเสมอขอบปากบาทร
5. ฝึกหัดหึงเราจกัฉนิคทบาทโคยเคารท
6. ฝึกหัดหึงเมื่อฉนิคทบาท เราจกัแลคูกแกไนบาทร
7. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่คูกข้าวศุกให้แห่วง
8. ฝึกหัดหึงเราจกัฉนิคทบาทพอสมควรแกข้าวศุก
9. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่คยุมข้าวศุกแกยอกตลงไป
10. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่คยงแกหรือคัมข้าวทวยข้าวศุก เพราะอยากจะไค้มาก
11. ฝึกหัดหึงเราไม่เจิบไซ้ จกัไม่ขอแกหรือข้าวศุก เพื่อประโยชน์แกคมาฉนิค
12. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่คุมบาทรของคูนก้วยคคจะยกโพย
13. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่ทาคำข้าวให้ใหญ่ฉนิค
14. ฝึกหัดหึงเราจกัทาคำข้าวให้คลมกล่ฉนิค
15. ฝึกหัดหึงเมื่อคำข้าวยังไม่ถึงปาก เราจกัไม้อ้าปากไว้ทาค
16. ฝึกหัดหึงเมื่อฉนิคอยู่ เราจกัไม่เอานิ้วมือศอกเข้าปาก
17. ฝึกหัดหึงเมื่อข้าวอยู่ในปาก เราจกัไม่คูก
18. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่โพยคำข้าวเข้าปาก
19. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่ฉนิคทคคำข้าว
20. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่ฉนิคทาคะทุงแกมิให้คย
21. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่ฉนิคทลางสะบคมือทลาง
22. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่ฉนิคไปรยเมลคข้าวให้คทกลงในบาทรหรือในที่ฉนิค ๆ
23. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่ฉนิคแลบฉนิค
24. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่ฉนิคคังจับ ๆ
25. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่ฉนิคคังชุก ๆ
26. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่ฉนิคเลียมือ
27. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่ฉนิคชอกบาทร
28. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่ฉนิคเลียริมฉนิคปาก
29. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่เอามือไปฉนิคฉนิคภาฉนิคฉนิค
30. ฝึกหัดหึงเราจกัไม่เอาน้ำลางบาทรมิเมลคข้าวเทลงในฉนิค

ขัณมเทศนาปฏิสังยุตที่ 3 มี 16

1. ภิกษุทั้งหลายทำการศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไซ้ มีรมีในมือ
2. ภิกษุทั้งหลายมีไม้ทลงในมือ
3. ภิกษุทั้งหลายมีศีศตราในมือ
4. ภิกษุทั้งหลายมีอาวฐในมือ
5. ภิกษุทั้งหลายสามเชิงเท้า
6. ภิกษุทั้งหลายสามรองเท้า
7. ภิกษุทั้งหลายไปในยาน
8. ภิกษุทั้งหลายอยู่บนที่นอน
9. ภิกษุทั้งหลายนั่งรักเช่า
10. ภิกษุทั้งหลายพันศีระ
11. ภิกษุทั้งหลายคลุมศีระ
12. ภิกษุทั้งหลายเรานั่งอยู่บนแผ่นดิน จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไซ้ นั่งบนอาสนะ
13. ภิกษุทั้งหลายเรานั่งบนอาสนะท่า จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไซ้ สูงนั่งบนอาสนะสูง
14. ภิกษุทั้งหลายเรายืนอยู่ จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไซ้ ยืนอยู่
15. ภิกษุทั้งหลายเราเดินไปข้างหลัง จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไซ้ เดินไปข้างหน้า
16. ภิกษุทั้งหลายเราเดินไปนอกทาง จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไซ้ เดินไปนอกทาง

ปถัมมกะที่ 4 มี 3

1. ภิกษุทั้งหลายทำการศึกษาว่าเราไม่เป็นไซ้ จักไม่ยืนถ่ายอุจจาระ ถ่ายปัสสาวะ
2. ภิกษุทั้งหลายเราไม่เป็นไซ้ จักไม่เป็นไซ้ จักไม่ถ่ายอุจจาระ ถ่ายปัสสาวะ บ้าน
เกาะ ลงในของเขียว
3. ภิกษุทั้งหลายเราไม่เป็นไซ้ จักไม่ถ่ายอุจจาระ ถ่ายปัสสาวะ บ้านเกาะ ลงในน้ำ

อภิกกรรมมี 4

1. ความเดียวกันว่า สิ่งนั้นเป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรมไม่ใช่วินัย เรียก
วิวาทาภิกกรรม

2. ความใจหันทักด้วยอาบัตินั้น ๆ เรียกอนุวาทาธิกรณ์
3. อาบัติหึ่งปรวง เรียกอาบัทธาธิกรณ์
4. กิจที่สงฆ์จะหึ่งทำ เรียกกิจจาธิกรณ์

อธิกรณ์สมณะมี 7

ธรรมเครื่องระงับอธิกรณ์ทั้ง 4 นั้น เรียกอธิกรณ์สมณะ 7 อย่าง คือ

1. ความระงับอธิกรณ์ทั้ง 4 นั้น ในที่พร้อมหน้าสงฆ์ ในที่พร้อมหน้าบุคคล
ในที่พร้อมหน้าวัตถุ ในที่พร้อมหน้าธรรม เรียกสัมมุขาวินัย
2. ความที่สงฆ์สวคประกาศให้สมมติแก่พระอรหันต์ว่า เป็นผู้มิตติเขมรที่ เพื่อจะไม่ให้
ใครโจทก์ด้วยอาบัติ เรียกสตีวินัย
3. ความที่สงฆ์สวคประกาศให้สมมติแก่ภิกษุ ผู้หายเป็นมาแล้ว เพื่อจะไม่ให้ใครโจท
ก์ด้วยอาบัติที่เธอทำในเวลาเป็นมา เรียกมุกทวินัย
4. ความปรับอาบัติตามบัญญัติของจำเลยผู้รับเป็นสักขี เรียกบัญญัติอาทรรณะ
5. ความกักสินเขาทนค่าของคณมากเป็นประมาณ เรียกเขญยยสิกา
6. ความลงโทษแก่ผู้ผิด เรียกทัตสปาปิยสิกา
7. ความให้ประนีประนอมกันทั้ง 2 ฝ่าย ไม่ทวงชำระความเพิ่ม เรียกคิณวัฑฒนารกวินัย

ภาคผนวก ข

ระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์และมหาเถรสมาคมเกี่ยวกับการรักษาความเรียบร้อยถึงาม

ระเบียบ คำสั่ง และประกาศของคณะสงฆ์มหาเถรสมาคมและพระสังฆาธิการทุกระดับ
ใช้ในการรักษาความเรียบร้อยถึงามของวงการคณะสงฆ์ในปัจจุบันนี้

1. ระเบียบและคำสั่งมหาเถรสมาคม เกี่ยวกับการวัดและการปฏิบัติของ
พระภิกษุสามเณร

(1) ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วย การจัดงานวัด พ.ศ. 2510 กำหนด
ประเภท และข้อห้ามมิให้มีการแสดงหรือการจักใหม่ในการจัดงานวัด วิธีขออนุญาตจัดงานวัด
การจัดผลประโยชน์ เนื่องจากงานวัดและโทษในการฝ่าฝืนไว้ครบถ้วน

(2) ระเบียบมหาเถรสมาคม กำหนดวิธีปฏิบัติในการไปต่างประเทศ สำหรับ
พระภิกษุสามเณร พ.ศ. 2507 กำหนดคุณสมบัติของพระภิกษุสามเณรผู้เดินทางไปต่างประเทศ
กรณีในการไปต่างประเทศ วิธีการขออนุญาตไปต่างประเทศ การพำนักในต่างประเทศ
การควบคุมการไปต่างประเทศของพระภิกษุสามเณร และการปกครองตลอดจนการรายงาน
การอยู่ในต่างประเทศของพระภิกษุสามเณร ไว้พร้อม

(3) คำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่องควบคุมเรียไร พ.ศ. 2521 ห้ามมิให้วัด
หรือพระภิกษุสามเณรทำการเรียไรหรือมอบหมายหรือยินยอมให้ผู้อื่นทำการเรียไรเพื่อประโยชน์
แก่วัดหรือพระศาสนาหรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นใดแก่ตนหรือผู้อื่น ทั้งในบริเวณวัดและนอกบริเวณ
วัด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะสงฆ์ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายราชอาณาจักรตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ตามคำสั่งนี้ และตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรของบ้านเมือง

(4) คำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่องห้ามพระสงฆ์เกี่ยวข้องกับการเมือง
พ.ศ. 2517 ห้ามพระภิกษุสามเณรเข้าไปในที่ชุมนุมทางการเมือง ทำการช่วยเหลือสนับสนุน
โดยตรงหรือโดยอ้อมแก่การหาเสียง ร่วมชุมนุมเรียกร้องต่าง ๆ ร่วมอภิปรายเกี่ยวข้องกับ
การเมือง

(5) คำสั่งมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการปลูกต้นไม้ในวัดหรือที่ธรณีสงฆ์ พ.ศ. 2520 ชักชวนให้วัดจัดความคุมส่งเสริมการปลูกต้นไม้ในวัดและที่ธรณีสงฆ์ให้เป็นประโยชน์ แก่วัดในด้านความร่วมมือเป็นสนับสนุนนโยบายของทางราชอาณาจักรในด้านการรักษาต้นไม้ และป่า

(6) คำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่องห้ามภิกษุสามเณรเที่ยวเตร่แคว่ และ พักค้างแรมตามบ้านเรือน พ.ศ. 2521 ห้ามพระภิกษุสามเณรเที่ยวเตร่แคว่ไปในที่ต่าง ๆ โดยไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง และพักค้างแรมตามบ้านเรือนติดต่อกันเกินสมควรโดยไม่จำเป็น

(7) คำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่องห้ามภิกษุสามเณรเรียนวิชาดีหรือสอบ แข่งขันหรือสอบคัดเลือกอย่างคฤหัสถ์ พ.ศ. 2521 ห้ามพระภิกษุสามเณรเรียนวิชาดีอย่าง คฤหัสถ์ในโรงเรียนหรือสถานที่ต่าง ๆ ปะปนกับคฤหัสถ์ชายหญิง และห้ามสอบแข่งขันสอบคัดเลือก เพื่อเข้ารับราชการหรือการอาชีพอย่างคฤหัสถ์หรือเพื่อรับทุนรัฐบาล ทุนต่างประเทศหรือทุนอื่น ๆ

(8) คำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่องห้ามภิกษุสามเณรเสพยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2521 ห้ามพระภิกษุสามเณรฉันยาที่มีคฤหัสถ์เหมือนสุราเมรัย และยาเสพติดให้โทษอื่นใด ห้ามเสพหรือฉันยาเสพติดให้โทษทุกชนิดเข้าสู่ร่างกาย ยกเว้นกรณีที่มีปฏิบัติตามคำสั่งแพทย์เพื่อ รักษาโรค

(9) ประกาศมหาเถรสมาคม เรื่องการถวายอภินิหารและการใช้พัทธศ ในงานพระราชพิธี พ.ศ. 2514 กำหนดวิธีปฏิบัติในการถวายอภินิหารและการใช้พัทธศ ใน งานพระราชพิธีและงานพระราชกุศลเพื่อถวายพระเกียรติแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและพระบรมวงศานุวงศ์ และผู้เสด็จแทนพระองค์

2. ประกาศและหนังสือสั่งการของคณะสงฆ์ตั้งแต่ก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ที่คณะสงฆ์และมหาเถรสมาคมยึดถือให้พระภิกษุสามเณรปฏิบัติตาม เพื่อความเรียบร้อยถึงของสังคัมสงฆ์ และเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน มีดังนี้

(1) ประกาศห้ามพระภิกษุสามเณรไม่ให้เกี่ยวข้องกับในเรื่องราชการของ ฝ่ายบ้านเมือง ของประธานกรรมการมหาเถรสมาคม บัญชาการคณะสงฆ์แทนพระองค์ - สมเด็จพระสังฆราชเจ้าวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2476

(2) ประกาศห้ามภิกษุสามเณรไม่ให้ไปเป็นสมาชิกในสมาคมหรือสโมสรคฤหัสถ์ ของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2476

(3) ประกาศเรื่องภิกษุสามเณรใช้นามแสดงภาวะไม่แน่นอนว่าเป็น
บรรพชิตหรือคฤหัสถ์ให้ถือว่ามิใช่ภิกษุสามเณร มหาสมณวินัยและมณฑลมหาเถรสมาคม ของประธาน
กรรมการมหาเถรสมาคมบัญชาการคณะสงฆ์แทนพระองค์สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วันที่ 24
พฤศจิกายน พุทธศักราช 2479

(4) ประกาศห้ามมิให้ภิกษุเป็นหมอบ่าเสเฒ่าแก่กาดรรพณ์ ของ
สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหมื่นชินวรสิริวัฒน์ วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2467

(5) ประกาศคณะสงฆ์ ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2495 เรื่องห้ามภิกษุสามเณร
เรียกเงินค่าเวทมนต์และห้ามทดลองของขลัง

(6) ประกาศห้ามมิให้ภิกษุสามเณรเทศน์หาชาติตลกคนองเสียสมณสารูป
ของประธานกรรมการมหาเถรสมาคม บัญชาการคณะสงฆ์แทนพระองค์สมเด็จพระสังฆราชเจ้า
วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2479

(7) ประกาศห้ามภิกษุสามเณรไปจกเลขสลากกินแบ่งและซื้อสลากกินแบ่งไว้
เป็นของตัว ของประธานกรรมการมหาเถรสมาคม บัญชาการคณะสงฆ์ วันที่ 21 พฤศจิกายน
พุทธศักราช 2480

(8) ประกาศคณะสงฆ์ ลงวันที่ 1 กันยายน 2498 เรื่องห้ามพระภิกษุสามเณร
แสดงตนเป็นอาจารย์นอกเลขสลากกินรวบ

(9) ประกาศคณะสงฆ์ ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2498 เรื่อง
ห้ามหาแสงหาลาภด้วยวิธีออกบัตรคล้ายธนบัตรรัฐบาล

(10) ประกาศคณะสงฆ์ ลงวันที่ 24 มีนาคม พุทธศักราช 2499 เรื่องห้าม
พระภิกษุสามเณรประกอบอาชีพเป็นหมอหรือแพทยรักษาโรค

(11) ประกาศคณะสงฆ์ ลงวันที่ 31 มกราคม พุทธศักราช 2501 เรื่อง
ห้ามพระภิกษุสามเณรหักแรมในสถานที่เป็นที่รังเกียจทางพระวินัย ห้ามพระภิกษุสามเณรเข้าไป
หักแรมในโรงแรมซึ่งเป็นที่หักแรมของคฤหัสถ์ชายหญิงหรือในสถานที่หักแรมอากาศสาธารณะของ
คฤหัสถ์ชายหญิง

(12) ประกาศของคณะสงฆ์ ลงวันที่ 28 ตุลาคม พุทธศักราช 2503 เรื่อง
เกี่ยวกับกล้องถ่ายภาพปลงสองหางไกล ห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรถือหรือสะพายกล้องถ่ายภาพ
เที่ยวไปในที่ต่าง ๆ ห้ามถ่ายภาพบุคคลหรือสถานที่ต่าง ๆ อย่างคฤหัสถ์ ห้ามส่องกล้องดูบุคคล

(13) ประกาศคณะสงฆ์ ลงวันที่ 28 ตุลาคม พุทธศักราช 2503 เรื่อง
เกี่ยวกับวิหุญและโหรทัศน์ ห้ามเปิดฟังหรือชมตั้งเกินสมควรในวัด ห้ามเปิดฟังหรือชมเพลง
ดนตรี ละครเล่นรำ มวยและภาคบันเทิงหรือมหรสพต่าง ๆ ซึ่งผิดพระวินัย นิกวิสัยสมณะ

(14) ประกาศคณะสงฆ์ ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2496 เรื่องห้ามมรรพชก
รับบุตรบุญธรรม

(15) ประกาศคณะสงฆ์ ลงวันที่ 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2499 เรื่อง
วันพระ ขอให้เจ้าอาวาสทั้งหลายแนะนำชี้แจงพระภิกษุสามเณรให้เข้าร่วมในการทำบุญถวายทาน
และฟังเทศน์

(16) ประกาศให้พระภิกษุสามเณรเรียนธรรมวินัย ของสมเด็จพระสังฆราช
วันที่ 30 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2481 ภิกษุมีพรรษาไม่ถึง 5 หรือสามเณรรูปใด ที่ยัง
ไม่มีวิทยฐานะเป็นนักธรรมชั้นใดชั้นหนึ่ง ให้เจ้าอาวาสกวักชวนให้เรียนธรรมวินัยทุกรูป

(17) ประกาศคณะสงฆ์ ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2504 เรื่องห้ามพระภิกษุ
สามเณรเข้าไปเกี่ยวข้องกับวัดหรือสำนักสงฆ์ที่สร้างไม่ถูกต้อง เช่น เข้าไปเป็นหัวหน้าจัดการ
เป็นที่ปรึกษาหรือผู้ช่วยหรือเข้าไปสำนักแรกคืนที่นั้น

(18) ประกาศห้ามพระเณรไม่ให้มวชนึ่งเป็นมรรพชก ของสมเด็จพระ
พระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราธิบดี วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2471

(19) หนังสือสั่งการของสมเด็จพระวันรัต สังฆนายกที่ น. 292/2501
ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2501 เรื่องให้เจ้าคณะเจ้าอาวาสเฝ้าพระภิกษุสามเณรไม่ให้ไปเที่ยว
ตลาดนัดท้องสนามหลวงและยื่นอุทธรณ์เสด็จพระราชดำเนิน

3. กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการได้รวบรวมข้อห้ามของพระสงฆ์ที่สมควร
ประกาศให้พระภิกษุสามเณร ทราบและถือปฏิบัติ เพื่อความเรียบร้อยจึงรวม 37 ข้อ เมื่อ
เดือนมิถุนายน 2524 มีข้อความซ้ำกับระเบียบคำสั่งมหาเถรสมาคมตามข้อ 1 และประกาศ
และหนังสือสั่งการของคณะสงฆ์ตามข้อ 2 รวม 22 ข้อ คงมีข้ออื่นที่สมควรสนใจดังนี้

(1) ห้ามขบซีเรือหางยาว ตามประกาศคณะสงฆ์ ลงวันที่ 31 มกราคม
2501 เรื่องห้ามพระภิกษุสามเณรควบคุมเรือนต์กลไฟ

(2) ห้ามช่อมและขบซีรถยนต์ มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 10/2523
วันที่ 30 เมษายน 2523

- (3) ห้ามซั้มซั้มมา จักรยาน จักรยานยนต์ เครื่องบิน และแจวเรือ (เป็นลักษณะเดียวกับข้อ (2))
- (4) ห้ามเล่นกีฬา (มวย หมากรูก) วินัยมุขเล่ม 2 กัณฑ์ที่ 18 หน้า 114
ปรับเป็นอาบัติทุกกฏ
- (5) ห้ามเล่นดนตรีและกุมหรสพ (ยี่เก ภาพยนตร์ ลำตัด ทนตรีลูกทุ่ง รำวง) วินัยมุขเล่ม 2 กัณฑ์ที่ 14 หน้า 69 ปรับเป็นอาบัติทุกกฏ
- (7) ห้ามเที่ยวในที่แปลก ๆ เช่น ในหอคัมย สถานอาบอบนวด ฯลฯ ซึ่งจัดเป็นหอโจจร วินัยมุขเล่ม 2 กัณฑ์ที่ 22 หน้า 176 ปรับเป็นอาบัติทุกกฏ
- (10) ห้ามเป็นมัจจุเทศก์นำชาวต่างประเทศชมสถานที่ ประกาศคณะสงฆ์ลงวันที่ 25 กันยายน 2505 และวินัยมุขเล่ม 2 กัณฑ์ที่ 18 หน้า 118
- (12) ห้ามเที่ยวสัญจรขอเงินชาวบ้าน ประกาศคณะสงฆ์ลงวันที่ 16 มกราคม 2479
- (13) ห้ามฉันทปลาทิม ลูเลือก วินัยมุขเล่ม 2 กัณฑ์ที่ 19 กาลิก 4 หน้า 128 - 129
- (14) ห้ามมุ่งกางเกงใน และใส่เสื้อกั๊ก วินัยมุขเล่ม 2 กัณฑ์ที่ 12 หน้า 12 - 41
- (15) ห้ามไม่ให้ขอมให้มาคุกคามถูกต้องในเวลาอาพาธ วินัยมุขเล่ม 1 กัณฑ์ที่ 5 หน้า 57
- (17) ห้ามออกเงินให้กู วินัยมุขเล่ม 2 กัณฑ์ที่ 18 หน้า 121
- (18) ห้ามรับเหมาก่อสร้าง วินัยมุขเล่ม 2 กัณฑ์ที่ 18 หน้า 121
- (30) ห้ามไปฟังคำปราศรัยทางการเมืองที่ทองสนามหลวง คำสั่งสังฆนายก ลงวันที่ 14 กันยายน 2498
- (37) ห้ามไม่ให้เล่นเตะตะกร้อ ตะพุกบอด และยกน้ำหนัก วินัยมุขเล่ม 2 กัณฑ์ที่ 18 หน้า 114

ภาคผนวก ก

เฉพาะเจ้าหน้าที่

สถานที่เก็บข้อมูล .....

1	2	3	4

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือเขียนเครื่องหมาย
ลงหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. อายุ ..... ปี

5	6

2. จำนวนพรรษาที่บวช (ในกรณีที่ เป็นสามเณรมาก่อนให้นับรวมด้วย)
..... พรรษา

7	8

3. การบวชครั้งนี้เป็นครั้งที่
..... ครั้งที่ 1
..... ครั้งที่ 2
..... ครั้งที่ 3

9

..... มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป

4. ภูมิลำเนาเดิม (ถ้าไม่แน่ใจว่าอยู่ภาคใดให้ระบุชื่อจังหวัด)

- ..... เขตกรุงเทพมหานคร
- ..... จังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง (รวมภาคตะวันออก)
- ..... ภาคใต้
- ..... ภาคเหนือ
- ..... ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

10

5. ท่านได้รับการศึกษาทางโลกจบชั้นสูงสุดหรือเทียบเท่า
- ..... ประถมศึกษา (ป.1 - ป.6)
  - ..... มัธยมศึกษา (ม.1 - ม.6 หรือ ปวช.) 11
  - ..... อนุปริญญา (เช่น ปวท., ปวส., ป.ม., ปกศ. สูง ฯลฯ)
  - ..... ปริญญาตรี
  - ..... สูงกว่าปริญญาตรี
  - ..... อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)
6. ท่านได้รับการศึกษาทางธรรมจบชั้นสูงสุด
- ..... นักธรรมตรี
  - ..... นักธรรมโท 12
  - ..... นักธรรมเอก
  - ..... เปรียญ 1 - 3 ประโยค
  - ..... เปรียญ 4 - 6 ประโยค
  - ..... เปรียญ 7 - 9 ประโยค
  - ..... พุทธศาสตรบัณฑิต/ศาสนศาสตรบัณฑิต
  - ..... อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)
7. ก่อนที่จะบวชเป็นพระภิกษุท่านประกอบอาชีพ
- ..... ยังไม่มีอาชีพ
  - ..... รับราชการ
  - ..... รับจ้าง
  - ..... ค้าขาย
  - ..... เกษตรกรรม
  - ..... อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

8. เหตุผลที่บวช

(โปรดใส่หมายเลขเรียงตามลำดับก่อนหลังตามความเป็นจริง ถ้าท่านคิดว่า เหตุผลข้อใดเป็นจริงมากที่สุดให้ใส่หมายเลข 1 และรองลงไปให้ใส่หมายเลข 2, 3, 4, 5 และ 6 ตามลำดับ)

..... เพื่อทดแทนบุญบิดามารดาหรือผู้มีพระคุณ

..... เพื่อต้องการศึกษาดรรมให้ลึกซึ้ง

..... เพื่อสละทางโลก

..... เพื่อหนีปัญหาที่กำลังประสบอยู่

..... เพื่อทำตามประเพณี

..... เพื่อจะได้มีโอกาสศึกษาต่อ

..... อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

14

9. ท่านมีตำแหน่งทางพระสังฆาธิการหรือไม่

..... ไม่มี

..... มี (โปรดระบุ.....)

15

ตอนที่ 2 พฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชน

10. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยแค่ไหน (ถ้าไม่ได้อ่านข้ามไปทำข้อ 15)

..... อ่านเป็นประจำทุกวัน หรือสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง

..... สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง

..... สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง

16

11. โดยเฉลี่ยแล้วท่านใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์ครั้งหนึ่ง ๆ เป็นเวลานานเท่าใด

..... มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป

..... ประมาณ 31-60 นาที

..... ประมาณ 16-30 นาที

..... ประมาณ 10-15 นาที

..... น้อยกว่า 10 นาที

17

12. ทำผอานทอคัมภังชค โปเน โนเนิง สือจิบพมอยทรวงแก โหน

คอดัมน	ไม้อา.....	อานบ่าง	อานเป็น ประจำ
1. ชาวการศึกษา			☐ 18
2. ชาวการเมือง			☐ 19
3. ชาวแหรนกิจ			☐ 20
4. ชาวเกษตรกรรม			☐ 21
5. ชาวอาชีพการม			☐ 22
6. ชาวกีฬา			☐ 23
7. ชาวบันเทิง			☐ 24
8. ชาวสังคม, วัฒนธรรม			☐ 25
9. ชาวต่างประเทศ			☐ 26
10. นววิจารณ์แสดงความคิดเห็น			☐ 27
11. คอดัมนของทุกช			☐ 28
12. คอดัมนงพม, ปัญหาสุขภาพ			☐ 29
13. ปัญหาหัวใจ			☐ 30
14. พยากรณ์โรคชะตา			☐ 31
15. การดูแล, นิยาย			☐ 32

13. นนังสือชคที่ทอานแกเื่อประจำคือ

- 1.....
- 2.....
- 3.....

14. เหตุผลสำคัญที่ท่านอ่านหนังสือพิมพ์คือ (เลือกเพียงข้อเดียว)
- ..... เพื่อรับทราบข่าวสารว่าอะไรเกิดขึ้น
  - ..... เพื่อหาความรู้
  - ..... เพื่อหาความสนุกเพลิดเพลิน
  - ..... เพื่อหนีปัญหาในชีวิตประจำวัน
  - ..... เป็นการใช้เวลาว่าง
  - ..... เพื่อนำข่าวสารมาใช้ตกเตียงปัญหาให้กับเพื่อน
  - ..... อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

36

15. ในช่วง 1 เดือน ท่านอ่านนิตยสารมากน้อยแค่ไหน (ถ้าไม่ได้อ่านข้ามไป
ตอบข้อ 20)

- ..... อ่านมากกว่า 3 ครั้ง
- ..... อ่าน 2 - 3 ครั้ง
- ..... อ่าน 1 ครั้ง

37

16. โดยเฉลี่ยแล้วท่านใช้เวลาในการอ่านนิตยสารครั้งหนึ่ง ๆ เป็นเวลานานเท่าใด

- ..... มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป
- ..... ประมาณ 31 - 60 นาที
- ..... ประมาณ 16 - 30 นาที
- ..... ประมาณ 10 - 15 นาที
- ..... น้อยกว่า 10 นาที

38

17. นิตยสารที่ท่านอ่านเป็นประจำคือ

- 1.....
- 2.....
- 3.....

39 40 41

18. เหตุผลสำคัญที่ท่านอ่านนิตยสารคือ (เลือกเพียงข้อเดียว)

- ..... เพื่อทราบข่าวสาร
- ..... เพื่อหาความรู้
- ..... เพื่อความสนุกเพลิดเพลิน
- ..... เป็นการใช้เวลาว่าง
- ..... เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
- ..... อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

42

19. ท่านอ่านเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ในนิตยสารบ่อยแค่ไหน

เรื่อง	ไม่อ่านเลย	อ่านบ้าง	อ่านเป็นประจำ
1. บทบรรณาธิการ			☐ 43
2. ข่าวในประเทศ			☐ 44
3. ข่าวต่างประเทศ			☐ 45
4. สารคดีท่องเที่ยว, ชีวิต			☐ 46
5. นวนิยาย			☐ 47
6. บทความต่าง ๆ			☐ 48
7. บทความรายการบันเทิง			☐ 49
8. พยากรณ์โชคชะตา			☐ 50
9. ปัญหาความรู้ทั่วไป			☐ 51
10. ปัญหาสุขภาพ			☐ 52
11. ปัญหากฎหมาย			☐ 53
12. ปัญหาหัวใจ			☐ 54
13. ความรู้เกี่ยวกับเครื่อง			☐ 55
14. ความรู้เกี่ยวกับโหราศาสตร์			☐ 56
15. รายการสนทนาธรรมะ			☐ 57
16. ฝึกทักษะต่าง ๆ เช่น การซ่อม เครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ			☐ 58

20. โดยปกติท่านส่งวิทยุบ่อยแค่ไหน (ถ้าไม่ได้ส่งข้ามไปตอบข้อ 26)

..... ฟังทุกวัน หรือ สัปดาห์ละ 5 - 6 ครั้ง

..... สัปดาห์ละ 3 - 4 ครั้ง

..... สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง

59

21. ท่านชอบส่งวิทยุในช่วงเวลาใดมากที่สุด

..... (05.00 - 07.00 น.)

..... (07.00 - 08.00 น.)

..... (08.00 - 12.30 น.)

..... (12.30 - 13.00 น.)

..... (13.00 - 19.00 น.)

..... (19.00 - 20.30 น.)

..... ตั้งแต่ 20.30 น. เป็นต้นไป

60

22. โดยเฉลี่ยแล้ว ท่านส่งวิทยุครั้งหนึ่ง ๆ เป็นเวลานานเท่าใด

..... มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป

..... ประมาณ 31 - 60 นาที

..... ประมาณ 16 - 30 นาที

..... ประมาณ 10 - 15 นาที

..... น้อยกว่า 10 นาที

61

23. เหตุผลสำคัญที่ท่านส่งวิทยุคือ (เลือกเพียงข้อเดียว)

..... เพื่อทราบข่าวสาร

..... เพื่อหาความรู้

..... เพื่อความสนุกเพลิดเพลิน

..... เพื่อหนีปัญหาชีวิต

..... เป็นการใช้เวลาว่าง

..... อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

62

24. ท่านรับฟังรายการวิทยุต่อไปนี้หรือไม่ขอรับ

รายการ	ไม่ฟังเลย	ฟังบ้าง	ฟังเป็นประจำ
1. รายการข่าว			☐
2. รายการบันเทิง (หมอลำ, เพลงลูกทุ่ง, ลูกกรุง, สากล, ตลก ฯลฯ)			☐ 63 ☐ 64
3. รายการละครวิทยุ			☐ 65
4. รายการเกี่ยวกับกีฬา			☐ 66
5. รายการเกี่ยวกับธรรมชาติ			☐ 67
6. รายการเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป (เช่น สุขภาพอนามัย, การ ป้องกันเพลิงไหม้ ฯลฯ)			☐ 68
7. รายการเกี่ยวกับการศึกษา (เช่น วิทยุศึกษา วิทยุค่าย ชาวบ้าน มหาวิทยาลัย - สุโขทัยธรรมชาติ ฯลฯ)			☐ 69
8. รายการปาฐกถา, อภิปราย, สนทนา			☐ 70
9. อื่น ๆ (โปรดระบุ..... .....)			☐ 71

25. สถานีวิทยุสถานีใดที่ท่านเปิดรับฟังบ่อยที่สุด

- 1 .....
- 2 .....
- 3 .....

☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------

72 73 74

26. ท่านดูโทรทัศน์ขณะใดไหน (ถ้าไม่ได้ดูข้ามไปทำข้อ 33)

..... ดูประจำทุกวัน หรือสัปดาห์ละ 5 - 6 ครั้ง

..... สัปดาห์ละ 3 - 4 ครั้ง

..... สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง

75

27. ท่านชอบดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาใดมากที่สุด

ตั้งแต่วันจันทร์ - วันศุกร์

..... ไม่ดู

..... 06.00 - 07.00 น.

..... 16.00 - 18.30 น.

..... 19.30 - 21.00 น.

..... ตั้งแต่ 21.00 น. เป็นต้นไป

76

28. ท่านชอบดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาใดมากที่สุด

ในวันเสาร์ - อาทิตย์ วันหยุดราชการ

..... ไม่ดู

..... 08.30 - 12.00 น.

..... 13.00 - 16.00 น.

..... 16.00 - 18.30 น.

..... 19.30 - 21.00 น.

..... ตั้งแต่ 21.00 น. เป็นต้นไป

77

29. โดยเฉลี่ยแล้ว ท่านดูโทรทัศน์ครั้งหนึ่ง ๆ เป็นเวลานานเท่าใด

..... มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป

..... ประมาณ 31 - 60 นาที

..... ประมาณ 16 - 30 นาที

..... ประมาณ 10 - 15 นาที

..... น้อยกว่า 10 นาที

78

30. เหตุผลสำคัญที่ท่านดูโทรทัศน์ (เลือกเพียงข้อเดียว)

..... เพื่อรับทราบข่าวสาร

..... เพื่อหาความรู้

..... เพื่อความสนุก

..... เพื่อใช้เวลาว่าง

..... เพื่อหนีปัญหาชีวิต

..... อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

79

31. สถานีโทรทัศน์ที่ท่านดูบ่อยที่สุด

1 .....

2 .....

3 .....

--	--	--

2 3 4

32. ในการคู่มือที่จัดทำรายการต่อไปนี้บอกให้

รายการ	ไม่คุ้นเคย	คุ้นบ้าง	คุ้นเป็นประจำ
1. รายการข่าว			☐
2. รายการบันเทิง (ตลก, เพลงลูกทุ่ง, ลูกกรุง, สากล, ฯลฯ ฯลฯ)			☐
3. รายการละครทีวี, ภาพยนตร์			☐
4. รายการเกี่ยวกับกีฬา			☐
5. รายการเกี่ยวกับธรรมชาติ			☐
6. รายการเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป (เช่น สุขภาพอนามัย, การป้องกันเพลิงไหม้ ฯลฯ)			☐
7. รายการเกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะ (เช่น ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช)			☐
8. รายการปาฐกถา, อภิปราย, สนทนาเกี่ยวกับบ้านเมือง			☐
9. อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)			☐

33. ถ้ามีสื่อโทรทัศน์, วิทยุ, หนังสือพิมพ์, นิตยสาร ท่านจะเลือกสื่ออะไรเป็น

อันดับที่ 1 และรองลงมา	
อันดับที่ 1	ชอบมากที่สุด ☐
อันดับที่ 2	รองลงมา ☐
อันดับที่ 3	☐
อันดับที่ 4	☐
อันดับที่ 5	☐

34. ถ้ามีสื่อวิทยุ, โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์ ออกข่าวไม่ตรงกับ ท่านจะเชื่อสื่อใดมากที่สุด

ประเภทของข่าว	ประเภทของสื่อมวลชน			เลือก
	วิทยุ	โทรทัศน์	หนังสือพิมพ์	
- การเมือง (เช่น ข่าวปฏิวัติ)				☐ 19
- การศึกษา (เช่น ข่าวเรียนการสอน การสอบปริยัติธรรม)				☐ 20
- เศรษฐกิจ (เช่น ข่าวบ้าน * ข้าราชการ)				☐ 21
- สถานะภูมิอากาศ (เช่น ข่าวจะมีพายุ)				☐ 22
- ข่าวสังคมทั่ว ๆ ไป (เช่น ข่าวฝ่ายกร ^ง มแต่งประสมอนุ ^ช เขต เสียชีวิต)				☐ 23

ตอนที่ 3 ความทันสมัยของพระสงฆ์

35. สมมติว่าท่านเป็นเจ้าของร้าน สิ่งแรกที่ท่านคิดว่าเบียดเบียนแรงงานที่จะต้องรีบจัดการแก้ไข
- ..... ความสะอาดเรียบร้อยภายในบริเวณวัด 24
- ..... วัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ภายในวัด
- ..... การศึกษาเล่าเรียนของพระสงฆ์
36. หากเกิดวาระบุคคลที่จะเป็นเจ้าอาวาสวัดราษฎร์ ควรจะมาจากทางเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง
- ..... เลือกตั้ง 25
- ..... แต่งตั้ง
37. สมมติว่าในการทวาทความรู้อันพระสงฆ์ วิทยากรได้แนะนำให้พระสงฆ์ควรจะมีการวางแผนในการปฏิบัติงาน เพราะจะสามารถทำให้ประหยัดเวลาในการทำงาน และสามารถตรวจสอบผลการทำงานได้ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนในการปฏิบัติงานดังกล่าว
- ..... เห็นด้วย 26
- ..... เฉย ๆ
- ..... ไม่เห็นด้วย
38. ท่านคิดว่าคนที่เหมาะสมกับตำแหน่งที่สำคัญทางราชการควรมีคุณสมบัติ
- ..... อุทิศตนเพื่อรักษาระเบียบแบบแผนประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ 27
- ..... เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับความนิยมจากประชาชน
- ..... เป็นผู้ที่มีความรู้สูงและมีความชำนาญเฉพาะเรื่อง
39. การที่พระสงฆ์สูญเสียบทบาทบางอย่างในอดีต เช่น บทบาทในการรักษาพยาบาล ตกไปเป็นหน้าที่ของโรงพยาบาล การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและตัดสินคดีกลายเป็นหน้าที่ของศาล ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่ปฏิบัติมีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องดังกล่าว
- ..... พระสงฆ์ต้องดึงเอาบทบาทที่สูญเสียไปกลับมาเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางปัญญา 28
- ..... เป็นเรื่องที่เหมาะสมแล้ว เพราะทุกสิ่งทุกอย่างย่อมเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา
- ..... เป็นเรื่องที่เหมาะสมแล้ว เพราะมีพระสงฆ์ที่กระตือรือร้นที่จะปรับตัวตาม

40. ถ้าหากว่าสิ่งของประเภทหนึ่ง ให้ท่านเลือกคือ งานที่ต้องทำให้เสร็จตรงตามเวลา, งานที่ระมัดระวังให้เสร็จเพื่อใจได้, งานที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ ท่านจะเลือกทำงานประเภทใด

- ..... งานที่ต้องทำให้เสร็จตรงตามเวลา
- ..... งานที่ระมัดระวังให้เสร็จเพื่อใจได้ ไม่มีกำหนดแน่นอน
- ..... งานที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์

29

41. ท่านจะได้เห็นผลงานประเภทใดระหว่าง งานที่ต้องเผชิญกับปัญหามากมายทำให้ต้องใช้เวลาตัดสินใจอย่างมากกับงานที่ไม่ต้องยุ่งยากในการตัดสินใจมากเท่าใดก็ได้ งานที่เน้นเรื่องเก็บรายละเอียดการตัดสินใจ

- ..... งานที่ไม่ต้องเผชิญกับปัญหาการตัดสินใจมากเท่าใดก็ได้
- ..... งานที่เน้นเรื่องเก็บรายละเอียดการตัดสินใจ
- ..... งานที่ต้องใช้เวลาตัดสินใจอย่างมาก

30

42. ผู้ให้คำขวัญ มีความรู้ อารมณ์ดีหาวิทยาลัย กำลังทำการศึกษาค้นคว้าสิ่งต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น การศึกษาเพื่อให้เห็นว่าเด็กที่อยู่ในท้องแม่เป็นเด็กพิการหรือไม่ หรือกำหนดให้ยารักษาโรคจิตใหม่เหมาะสม หรือที่จะปลูกไม้ดินของภาคอีสานมากกว่าภาคใต้ ท่านคิดว่าควรพิจารณาเหล่านี้

- ..... เป็นประโยชน์ทั้งหมด
- ..... เป็นประโยชน์บางส่วน
- ..... ไม่มีประโยชน์

31

43. ท่านคิดว่าคนเราสามารถจะเข้าใจกันได้โดยไม่จำเป็นต้องศาสนาใดหรือไม่

- ..... ได้
- ..... ไม่ได้
- ..... ไม่แน่ใจ / ไม่ทราบ

32

44. ท่านคิดว่า "สิ่งของ" ที่ควรซื้อควรมีเพียงใด

- ..... ซื้อเสมอ (100%)
- ..... ซื้อเกือบเสมอ (75%)
- ..... ซื้อครึ่งหนึ่งเสมอ (50%)
- ..... ซื้อไม่เสมอ (25%)
- ..... ไม่ซื้อเลย (0%)

33

45. นายกรัฐมนตรี เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งหรือ
แต่งตั้ง

..... เลือกตั้ง

34

..... แต่งตั้ง

46. ท่านคิดว่าแหล่งเสื่อมโทรมที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นในกรุงเทพมหานคร มาจากสาเหตุ
อะไร

..... การพัฒนาชนบทไม่ได้ผล

35

..... การถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนรวย

..... นับวันจะมีคนสะสมมูลฝอย จึงมีคเมาเกิดในแหล่งเสื่อมโทรมมากขึ้น ๆ

ตอนที่ 4 การรักษาศีลของพระสงฆ์

47. ศีล 227 ข้อ ของพระสงฆ์นั้น บางข้อเมื่อนำมาปฏิบัติในสังคมปัจจุบันทำให้เกิดข้อ
สงสัยบางประการ เช่น การที่บอกว่า "ภิกษุพรากของเขียวซึ่งเกิดอยู่กับที่ ให้
หลุดจากที่ ทองปราจิตถีย" ดังนั้น การที่พระสงฆ์บางรูปทำการตัดหญ้าในบริเวณวัด
เพื่อให้วัชระอากาศเป็นที่สบายตาแก่ผู้พบเห็นนั้น ท่านเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นการ
กระทำที่ผิดศีลหรือไม่

..... ผิดศีล และพระสงฆ์ไม่ควรกระทำ

36

..... ผิด แต่จำเป็นต้องกระทำเพื่อความสะอาดของวัด

..... ไม่ผิดศีล

48. ในกรณีที่มีผู้กล่าวว่า "ถ้ามีความจำเป็นต้องกำจัดคนส่วนน้อย ถึงแม้จะต้องฆ่า
ให้ตายเพื่อความดำรงอยู่ของคนส่วนใหญ่ ก็ไม่เป็นบาปเพราะสังคมส่วนใหญ่ยัง
คงอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุขยิ่งกว่าที่จะให้คนกลุ่มน้อยนั้นดำรงอยู่ร่วมด้วย" ท่าน
มีความคิดเห็นต่อข้อความข้างต้นอย่างไร

..... เห็นด้วย

37

..... เห็นด้วยบ้าง

..... ไม่เห็นด้วย

49. ในบางครั้งการหยุดพักก็เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อประโยชน์สุขของผู้รับฟัง เพราะความเป็นจริงในบางครั้งก็สามารถก่อให้เกิดความทุกข์แก่ผู้ที่ได้รับฟังได้ เช่น ในกรณีที่มีโรคหรือภัยไข้เจ็บที่กระทบจิตใจฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เพื่อความสงบสุขในครอบครัวและมีให้ครอบครัวต้องแกว่งราว จึงจำเป็นต้องหยุดพักเพื่อปกปิดความจริงที่เกิดขึ้น ท่านคิดว่าควรกระทำดังกล่าว่าท่านยอมรับได้หรือไม่
- ..... ยอมรับได้เพื่อความสงบสุขในครอบครัว
  - ..... ยอมรับได้ เฉพาะกรณีที่มีโรคหรือภัยไข้เจ็บ
  - ..... ยอมรับไม่ได้ทุกกรณี

38

50. ในกรณีที่พระนักพัฒนาทำการส่งเสริมอาชีพให้แก่ชาวบ้าน เช่น การส่งเสริมให้เลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูก ฯลฯ เพื่อเพิ่มรายได้ให้ชาวบ้าน การกระทำดังกล่าวเท่ากับเป็นการห้ามขายทางอ้อมให้แก่สัตว์และพืชเหล่านั้น ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องดังกล่าว
- ..... ถ้าเกิดความสงสัยขึ้นก็ไม่ควรกระทำ เพราะนอกจากการส่งเสริมอาชีพแล้ว พระสงฆ์สามารถพัฒนาชาวบ้านในเรื่องอื่น ๆ ได้อีก
  - ..... การพัฒนาอาชีพกับการรักษาสัตว์นั้น ถ้ามุ่งเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็เป็นธรรมดาที่อีกเรื่องต้องย่อหย่อนไป
  - ..... สังคมนั้นเป็นการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ การอยู่รอดของมนุษยชาติมาก่อนสิ่งอื่น

39

51. ในกรณีที่ผู้เฒ่ามองว่าพระสงฆ์ยังคงใช้เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เกินกว่าฐานะความเป็นอยู่ (เช่น มีเพียงพัดลมก็เพียงพอไม่ต้องใช้แอร์ หรือนอนพื้นไม้ ธรรมดาไม่จำเป็นต้องมีห้องน้ำหรือฟูกรองรับ ฯลฯ) ถึงแม้จะมีกิจกรรมที่อำนวยความสะดวกต่อประชาชนเพียงใด แต่ก็ยังไม่ควรแก่การเคารพยกย่องในฐานะภิกษุสงฆ์ ท่านเห็นด้วยหรือไม่
- ..... เห็นด้วย
  - ..... เห็นด้วยบ้าง
  - ..... ไม่เห็นด้วย

40

52. ในกรณีที่ท่านต้องการอ่านหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารฉบับใดฉบับหนึ่ง เพื่อติดตามข่าวสารบ้านเมืองเป็นประจำ ท่านจะเลือกกรณีใดดังต่อไปนี้
- ..... ขอรับเป็นสมาชิก (หรือให้ลูกศิษย์วัดไปซื้อให้) 41
- ..... หาอ่านจากพระสงฆ์องค์ก่อน ๆ ที่มีอยู่แล้ว
- ..... หาอ่านจากห้องสมุดของวัดหรือโรงเรียนภายในวัด
53. ในการอ่าน/ฟัง/ดู สื่อมวลชนต่าง ๆ ของท่านนั้น ท่านคิดว่าจะมีผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กของท่านหรือไม่
- ..... มีมากพอสมควร 42
- ..... มีบ้าง
- ..... ไม่มี
54. ที่กำหนดว่า "ภิกษุแสดงธรรมแก่ผู้หนึ่ง เกินกว่า 6 คำขยับไปท่องปาจิตตีย์" นั้น สมมติว่าท่านต้องการ เกื้อนสติหญิงที่สูญเสียสามีและลูกทั้งหมดในเพลิงไหม้ และต้องการฆ่าตัวเองตามนั้น ท่านว่าการกระทำดังกล่าวผิดศีลหรือไม่
- ..... ผิดศีล 43
- ..... ผิดศีลแต่ต้องช่วยเหลือหญิงนั้นให้มีชีวิตรอด
- ..... ไม่ผิดศีล
55. มีพระสงฆ์บางรูปได้แสดงข้อคิดเห็นว่า ในสภาพสังคมปัจจุบันโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครซึ่งมีความเจริญทางด้านวัตถุเป็นอย่างมาก ที่สำหรับพระสงฆ์ที่กำหนดไว้ในวินัยบัญญัตินั้น บางข้อเรื่องไม่มีทางหลีกเลี่ยงทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นอาบัติก็จำต้องประพฤติดังนั้นแล้วจึงคอยปกปิดอำพรางให้ถึงแก่กรรมที่นั่น เห็นด้วยหรือไม่
- ..... เห็นด้วย 44
- ..... เห็นด้วยบ้าง
- ..... ไม่เห็นด้วย

56. ในการทอผ้าของทอผ้า นั้น ส่วนใหญ่ทอผ้าด้วยอาการ (ตอบเพียง 1 ข้อ)

- ..... ไม่สะอาด
- ..... ไม่รู้ว่าสิ่งนี้จะเกิดอะไร
- ..... สงสัยแล้วซื้อมา
- ..... สำคัญกว่าใครในของที่ไม่ทอ
- ..... สำคัญว่าไม่ทอในของที่ทอ
- ..... สิบสี่
- ..... สภาพภาคคอมมิ่งคัม เบล .....

45

ภาคผนวก ง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาทางโลก และทางธรรม: ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
16 - 20 ปี	31	13.3
21 - 30 ปี	106	45.5
31 - 40 ปี	37	15.9
41 - 50 ปี	30	12.9
51 - 60 ปี	15	6.4
61 ปีขึ้นไป	14	6.0
รวม	233	100.0
ระดับการศึกษา (ทางโลก)		
ประถมศึกษา (ป.1 - ป.6)	63	27.1
มัธยมศึกษา (ม.1 - ม.6 หรือ ปวช.)	123	52.8
อนุปริญญา (เช่น ปวท., ปวส., ปกศ.สูง)	25	10.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	22	9.4
รวม	233	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา (ทางธรรม)		
นักธรรมตรี	18	7.7
นักธรรมโท	11	4.7
นักธรรมเอก	65	27.9
เปรียญ 1-3 ประโยค	38	16.3
เปรียญ 4-6 ประโยค	54	23.2
เปรียญ 7-9 ประโยค	6	2.6
พุทธศาสตรบัณฑิต / ศาสนศาสตรบัณฑิต	12	5.2
อื่น ๆ	29	12.4
รวม	233	100.0
ระยะเวลาในการบวช		
1-3 พรรษา	43	18.4
4-6 พรรษา	43	18.5
7-9 พรรษา	36	15.5
10-12 พรรษา	25	10.7
13-15 พรรษา	14	6.0
16-20 พรรษา	16	6.9
21 พรรษาขึ้นไป	56	24.0
รวม	233	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
การบวชครั้งนี้เป็นการบวช		
ครั้งที่ 1	199	85.4
ครั้งที่ 2	30	12.9
ครั้งที่ 3	3	1.3
มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป	1	0.4
รวม	233	100.0
ภูมิลำเนาเดิม		
เขตกรุงเทพมหานคร	56	24.0
จังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง (รวมภาคตะวันออก)	35	15.0
ภาคใต้	24	10.3
ภาคเหนือ	30	12.9
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	88	37.8
รวม	233	100.0
สถานะทางสังคม		
มีตำแหน่งทางพระสังฆาธิการ	32	13.7
ไม่มี	201	86.3
รวม	233	100.0

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์

พฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
ความบ่อยครั้งของการอ่าน		
ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง	41	17.5
สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	57	24.5
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	112	48.1
ไม่ได้เปิดรับ	23	9.9
รวม	233	100.0
ระยะเวลาที่ใช้ในการอ่าน		
ไม่ได้เปิดรับ	23	9.9
มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	3	1.3
ครั้งละ 31-60 นาที	35	15.0
ครั้งละ 16-30 นาที	56	24.0
ครั้งละ 10-15 นาที	48	20.6
ครั้งละน้อยกว่า 10 นาที	68	29.2
รวม	233	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

พฤติกรรมในการเปิดรับหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
เหตุผลที่อ่านหนังสือพิมพ์		
เพื่อรับทราบข่าวสาร	137	58.8
เพื่อหาความรู้	52	23.3
เพื่อหาความสนุกเพลิดเพลิน	-	-
เพื่อหนีปัญหาในชีวิตประจำวัน	1	.4
เพื่อเป็นการใช้เวลาว่าง	6	2.6
เพื่อนำข่าวสารมาใช้ถกเถียงปัญหากับเพื่อน	1	.4
อื่น ๆ	13	5.6
ไม่ได้เปิดรับ	23	9.9
รวม	233	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

พฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์ที่นิยมอ่านเป็นประจำ		
ไทยรัฐ	60	25.9
เกสทินิวส์	35	14.9
สยาม	6	2.4
มติชน	14	6.2
สยามรัฐ	13	5.7
เคลมิลเตอร์	4	1.7
บ้านเมือง	3	1.3
หนังสือพิมพ์อื่น ๆ (เช่น บางกอกโพสต์, ประชาชาติธุรกิจ ฯลฯ)	2	0.8
ไม่ระบุ	73	31.2
ไม่ได้เปิดรับ	23	9.9
รวม	233	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

พฤติกรรมการเปิดหนังสือพิมพ์	ไม่อ่านเลย	อ่านบ้าง	อ่านประจำ
เนื้อหาที่อ่านจากหนังสือพิมพ์			
ข่าวการศึกษา	58(24.9)	120(51.5)	55(23.6)
ข่าวการเมือง	52(22.3)	120(42.9)	87(34.8)
ข่าวเศรษฐกิจ	76(32.7)	135(57.9)	22(9.4)
ข่าวเกษตรกรรม	100(43.0)	121(51.8)	12(5.2)
ข่าวอาชญากรรม	76(32.7)	96(41.2)	61(26.2)
ข่าวกีฬา	68(29.2)	88(37.8)	77(33.0)
ข่าวบันเทิง	105(45.0)	101(43.4)	27(11.6)
ข่าวสังคม, ขุนชน	130(55.7)	84(36.1)	19(8.2)
ข่าวต่างประเทศ	50(21.5)	114(48.9)	69(29.6)
บทความแสดงความคิดเห็น	92(39.5)	90(38.6)	51(21.9)
คอลัมน์รองทุกข	103(44.2)	106(45.5)	24(10.3)
คอลัมน์แพทย์, ปัญหาสุขภาพ	82(35.2)	114(48.9)	37(15.9)
ปัญหาหัวใจ	160(68.7)	62(26.6)	11(4.7)
พยากรณ์โชคชะตา	146(62.6)	74(31.8)	13(5.6)
การกฏ, นิยาย	147(63.1)	71(30.5)	15(6.4)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับนิตยสาร

พฤติกรรมเปิดรับนิตยสาร	จำนวน	ร้อยละ
ความบ่อยครั้งของการอ่าน/ใ้ก่อน		
อ่านมากกว่า 3 ครั้ง	24	10.3
อ่าน 2-3 ครั้ง	41	17.6
อ่าน 1 ครั้ง	66	28.3
ไม่ได้อ่านเลย	102	43.8
รวม	233	100.0
ระยะเวลาที่ใช้ในการอ่าน		
มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	5	2.1
ครั้งละ 31-60 นาที	13	5.6
ครั้งละ 16-30 นาที	27	11.6
ครั้งละ 10-15 นาที	35	15.0
ครั้งละน้อยกว่า 10 นาที	51	21.9
ไม่ได้อ่านเลย	102	43.8
รวม	233	100.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พฤติกรรมเปิดรับนิตยสาร	จำนวน	ร้อยละ
นิตยสารที่นิยมนำมาเป็นประจำ		
สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์	8	3.3
มติชนรายสัปดาห์	6	2.6
โลกทิพย์	5	2.4
บางกอก	4	1.6
นิตยสารอื่น ๆ (เช่น ชรรณจักร, พุทธจักร, หมอชาวบ้าน, มหัศจรรย์ ฯลฯ)	50	21.4
ไม่ระบุ	58	24.9
ไม่ได้เปิดรับ	102	43.8
รวม	233	100.0
เหตุผลที่อ่านนิตยสาร		
เพื่อทราบข่าวสาร	37	15.9
เพื่อหาความรู้	63	27.0
เพื่อความสนุกเพลิดเพลิน	12	5.2
เพื่อเป็นการใช้เวลาว่าง	11	4.7
เพื่อหนีปัญหาในชีวิตประจำวัน	-	-
อื่น ๆ	8	
ไม่ได้อ่านเลย	102	47.2
รวม	233	100.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการเปิดรับนิตยสาร	ไม่อ่านเลย	อ่านบ้าง	อ่านประจำ
เนื้อหาที่เปิดรับจากนิตยสาร			
บทบรรณาธิการ	56(24.0)	55(23.6)	20(8.6)
ข่าวในประเทศ	16(6.8)	54(23.2)	61(26.2)
ข่าวต่างประเทศ	18(7.7)	60(25.8)	53(22.7)
สารคดีท่องเที่ยว, ชีวิต	26(11.1)	67(28.8)	38(16.3)
นวนิยาย	77(33.0)	45(19.3)	9(3.9)
บทวิจารณ์ต่าง ๆ	27(11.6)	69(29.6)	35(15.0)
บทวิจารณ์รายการบันเทิง	73(31.3)	54(23.2)	4(1.7)
พยากรณ์โชคชะตา	70(30.1)	46(19.7)	15(6.4)
ปัญหาความรู้ทั่วไป	16(6.8)	78(33.5)	37(15.9)
ปัญหาสุขภาพ	29(12.5)	73(31.3)	29(12.4)
ปัญหากฎหมาย	43(18.4)	67(28.8)	21(9.0)
ปัญหาหัวใจ	85(36.4)	40(17.2)	6(2.6)
ความรู้เกี่ยวกับพระเครื่อง	80(34.3)	39(16.7)	12(15.2)
ความรู้เกี่ยวกับโหราศาสตร์	79(33.8)	43(18.5)	9(3.9)
รายการสนทนาธรรมะ	26(11.1)	51(21.9)	54(23.2)
ฝึกทักษะต่าง ๆ	65(27.9)	58(24.9)	8(3.4)

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับวิทยุ

พฤติกรรมการเปิดรับวิทยุ	จำนวน	ร้อยละ
ความบ่อยครั้งในการฟัง		
ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5 - 6 ครั้ง	31	13.3
สัปดาห์ละ 3 - 4 ครั้ง	33	14.2
สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง	130	55.8
ไม่ได้ฟังเลย	39	16.7
รวม	233	100
ระยะเวลาที่ใช้ในการฟังวิทยุ		
มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	3	1.3
ครั้งละ 31 - 40 นาที	14	6.0
ครั้งละ 16 - 30 นาที	33	14.2
ครั้งละ 10 - 15 นาที	62	16.6
ครั้งละน้อยกว่า 10 นาที	82	35.2
ไม่ได้ฟังเลย	39	16.7
รวม	233	100

ตารางที่ 4 (ต่อ)

พฤติกรรมการเปิดรับวิทยุ	จำนวน	ร้อยละ
ช่วงเวลาที่ยังวิทยุ		
05.00 - 07.00 น.	27	11.6
07.00 - 08.00 น.	28	12.0
08.00 - 12.30 น.	12	5.2
12.30 - 13.00 น.	17	7.3
13.00 - 19.00 น.	13	5.6
19.00 - 20.30 น.	30	12.9
ตั้งแต่ 20.30 น. เป็นต้นไป	40	17.1
เวลาไม่แน่นอน	27	11.6
ไม่ได้ฟังเลย	39	16.7
รวม	233	100.0
เหตุผลที่ยังวิทยุ		
เพื่อทราบข่าวสาร	105	45.1
เพื่อหาความรู้	37	15.9
เพื่อความสนุกเพลิดเพลิน	25	10.7
เพื่อหนีปัญหาชีวิต	-	-
เพื่อเป็นการใช้เวลาว่าง	16	6.9
อื่น ๆ	11	4.7
ไม่ได้ฟังเลย	39	16.7
รวม	233	100.0

พฤติกรรมการ เปิดรับวิทยุ	จำนวน	ร้อยละ
สถานวิทยุที่นิยมฟัง เป็นประจำ		
สถานวิทยุแห่งประเทศไทย	18	7.6
วิทยุจุฬา	12	5.2
ยานเกราะ	11	4.7
กองพลที่ 1 รักษาพระองค์	8	3.6
กรมประชาสัมพันธ์	7	3.2
อื่น ๆ (ป.ศ.อ., ท.ท.ท., ฯลฯ)	46	19.6
ไม่ระบุ	92	39.4
ไม่ได้เปิดรับ	39	16.7
รวม	233	100.0

ตารางที่ 4 (ต่อ)

พฤติกรรมการเปิดรับวิทยุ	ไม่ฟังเลย	ฟังบ้าง	ฟังประจำ
เนื้อหาที่เปิดรับ			
รายการข่าว	54(23.2)	76(32.6)	103(44.2)
รายการบันเทิง	113(48.5)	86(36.9)	34(14.6)
รายการละครวิทยุ	210(90.1)	20(8.6)	3(1.3)
รายการเกี่ยวกับกีฬา	82(35.2)	116(49.8)	35(15.0)
รายการเกี่ยวกับธรรมชาติ	60(25.8)	114(48.9)	59(25.3)
รายการเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป	81(34.7)	126(54.1)	26(11.2)
รายการเกี่ยวกับการศึกษา	111(47.7)	93(39.9)	29(12.4)
รายการปราศรัย, ฉีกปราย, สนทนา	81(34.7)	115(49.4)	37(15.9)
อื่น ๆ	226(97.0)	4(1.7)	3(1.3)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับโทรทัศน์

พฤติกรรมการเปิดรับโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
ความบ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์		
ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง	44	18.9
สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	55	23.6
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	91	39.0
ไม่ได้เปิดรับ	43	18.5
รวม	233	100.0
ระยะเวลาในการดูโทรทัศน์		
มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	-	-
ครั้งละ 31-60 นาที	4	1.6
ครั้งละ 16-30 นาที	12	5.2
ครั้งละ 10-15 นาที	52	22.3
ครั้งละน้อยกว่า 10 นาที	122	52.4
ไม่ได้เปิดรับ	43	18.5
รวม	233	100.0

ตารางที่ 5 (ต่อ)

พฤติกรรมกาเปิดรับโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
สถานีโทรทัศน์ที่นิยม		
ของ 3	24	10.4
ของ 5	23	9.7
ของ 7	45	19.1
ของ 9	38	16.3
ไม่ระบุ	60	26.0
ไม่ได้เปิดรับ	43	18.5
รวม	233	100.0
เวลาที่ดูเป็นประจำในวันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์)		
06.00-07.00 น.	2	.9
16.00-18.30 น.	6	2.7
19.30-21.00 น.	144	61.8
ตั้งแต่ 21.00 น. เป็นต้นไป	23	9.7
ไม่ดู	58	24.9
รวม	233	100.0

ตารางที่ 5 (ต่อ)

พฤติกรรมฉาบเปิดรับโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
เวลาที่ดูในวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดราชการ		
08.30-12.00 น.	32	13.7
13.00-16.00 น.	38	16.3
16.00-18.30 น.	11	4.7
19.30-21.00 น.	74	31.8
ตั้งแต่ 21.00 น. เป็นต้นไป	7	3.0
ไม่ดู	71	30.5
รวม	233	100.0
เหตุผลที่ดูโทรทัศน์		
เพื่อรับทราบข่าวสาร	94	40.3
เพื่อหาความรู้	47	20.2
เพื่อความสนุก	18	7.7
เพื่อใช้เวลาว่าง	9	3.9
เพื่อหนีปัญหาชีวิต	5	2.2
อื่น ๆ	15	6.4
ไม่ได้เปิดรับ	45	19.3*
รวม	233	100.0

ตารางที่ 5 (ตย)

พฤติกรรมการเปิดรับโทรทัศน์	ไม่ดูเลย	ดูบ้าง	ดูประจำ
เนื้อหาที่เปิดรับจากโทรทัศน์			
รายการข่าว	56(24.0)	48(20.6)	129(55.4)
รายการบันเทิง	107(46.0)	118(50.6)	8(3.4)
รายการละครทีวี, ภาพยนตร์	101(43.3)	114(48.9)	18(7.8)
รายการเกี่ยวกับกีฬา	71(30.5)	90(38.6)	72(30.9)
รายการเกี่ยวกับธรรมชาติ	71(30.5)	110(47.2)	52(22.3)
รายการเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป	87(37.5)	123(52.8)	23(9.9)
รายการเกี่ยวกับการศึกษาโดยเฉพาะ	130(55.8)	84(36.2)	19(8.2)
รายการปรากฏการณ์, อกปราย, สนทนาปัญหาบ้านเมือง	96(41.2)	107(45.9)	30(12.9)
อื่น ๆ	219(96.0)	8(3.4)	6(2.6)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามความนิยมในสื่อมวลชน

ชนิดของสื่อ	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์	41	17.6
วิทยุ	39	16.8
หนังสือพิมพ์	41	17.6
นิตยสาร	28	11.9
ไม่ระบุ	84	36.1
รวม	233	100.0

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามความเชื่อถือในสื่อมวลชน
แต่ละชนิดตามประเภทของชาว

ประเภทของชาว	ชนิดของสื่อมวลชน			
	หนังสือพิมพ์	วิทยุ	โทรทัศน์	ไม่ระบุ
การเมือง	14(6.0)	51(21.9)	137(58.8)	31(13.3)
การศึกษา	63(27.0)	54(23.2)	78(33.5)	38(16.3)
เศรษฐกิจ	42(18.0)	37(15.9)	118(50.6)	36(15.5)
สภาวะภูมิอากาศ	4(1.7)	75(32.2)	126(54.1)	28(12.0)
ชาวสังคมทั่วไป	28(12.0)	31(13.3)	134(57.5)	40(17.2)
รวม	30(13.0)	50(21.3)	118(50.9)	35(14.8)

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและ ร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามระดับการเปิดรับสื่อมวลชน และ อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม

ลักษณะทางประชากร	ระดับการเปิดรับหนังสือพิมพ์			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
อายุ					
16 - 20 ปี	9(4.3)	19(9.0)	2(1.0)	30	14.3
21 - 30 ปี	28(13.3)	55(26.2)	15(7.1)	98	46.7
31 - 40 ปี	5(2.4)	16(7.6)	12(5.7)	33	15.7
41 - 50 ปี	2(1.0)	17(8.1)	7(3.3)	26	12.4
51 - 60 ปี	1(0.5)	7(3.3)	5(2.4)	13	6.2
60 ปีขึ้นไป	1(0.5)	2(1.0)	7(3.3)	10	4.8
รวม	46(21.9)	116(55.2)	48(22.9)	210	100.0
ระดับการศึกษาทางโลก					
ประถมศึกษา	15(7.1)	28(13.3)	9(4.3)	52	24.8
มัธยมศึกษา	25(11.9)	64(30.5)	26(12.4)	115	54.8
ทฤษฎีปริญญา	2(1.0)	13(6.2)	6(2.9)	21	10.0
ปริญญาตรีขึ้นไป	4(1.9)	11(5.2)	7(3.3)	22	10.5
รวม	46(21.9)	116(55.2)	48(22.9)	210	100.0

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	ระดับการเปิดรับหนังสือพิมพ์			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ระดับการศึกษาทางธรรม					
นักธรรมตรี-เอก	25(11.9)	41(19.5)	16(7.6)	82	39.0
เปรียญ 1-3 ประโยค	6(2.9)	24(11.4)	5(2.4)	35	16.7
เปรียญ 4-6 ประโยค	8(3.8)	24(11.4)	20(9.5)	52	24.8
เปรียญ 7-9 ประโยค	2(1.0)	4(1.9)	-	6	2.9
พุทธศาสตร์บัณฑิต/ศาสนศาสตร์	1(0.5)	6(2.9)	5(2.4)	12	5.7
อื่น ๆ	4(1.9)	17(8.1)	2(1.0)	23	11.0
รวม	46(21.9)	116(55.2)	48(22.9)	210	100.0
ระยะเวลาในการบวช					
ยังไม่ครบพรรษา	3(1.4)	9(4.3)	2(1.0)	14	6.7
1-3 พรรษา	10(4.8)	14(6.7)	-	24	11.4
4-6 พรรษา	11(5.2)	22(10.5)	6(2.9)	39	18.6
7-9 พรรษา	11(5.2)	14(6.7)	9(4.3)	34	16.2
10-12 พรรษา	4(1.9)	16(7.6)	4(1.9)	24	11.4
13-15 พรรษา	1(0.5)	6(2.9)	5(2.4)	12	5.7
16-20 พรรษา	2(1.0)	9(4.3)	3(1.4)	14	6.7
20 พรรษาขึ้นไป	4(1.9)	26(12.4)	19(9.0)	49	23.3
รวม	46(21.9)	116(55.2)	48(22.9)	210	100.0
สถานะทางสังคม					
มีตำแหน่งพระสงฆ์ฆาติการ	5(2.4)	14(6.7)	12(5.7)	31	14.8
ไม่มี	41(19.5)	102(48.6)	36(17.1)	179	85.2
รวม	46(21.9)	116(55.2)	48(22.9)	210	100.0

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	ระดับการเปิดรับนิเทศสาร			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
อายุ					
16 - 20 ปี	4(3.1)	15(11.5)	5(3.8)	24	18.3
21 - 30 ปี	15(11.5)	29(22.1)	12(9.2)	56	42.7
31 - 40 ปี	4(3.1)	11(8.4)	9(6.9)	24	18.3
41 - 50 ปี	1(0.8)	9 (6.9)	6(4.6)	16	12.2
51 - 60 ปี	3(2.3)	1(0.8)	2(1.5)	6	4.6
60 ปีขึ้นไป	1(0.8)	3(2.3)	1(0.8)	5	3.8
รวม	28(21.4)	68(51.9)	35(26.7)	131	100.0
ระดับการศึกษาทางไกล					
ประถมศึกษา	8(6.1)	17(13.0)	11(8.4)	36	27.5
มัธยมศึกษา	17(13.0)	39(29.8)	17(13.0)	73	55.7
อุดมศึกษา	2(1.5)	6(4.6)	1(0.8)	9	6.9
ปริญญาตรีขึ้นไป	1(0.8)	6(4.6)	6(4.6)	13	9.9
รวม	28(21.4)	68(51.9)	35(26.7)	131	100.0

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	ระดับการเปิดรับนิตยสาร			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ระดับการศึกษาทางธรรม					
นักธรรมตรี-เอก	14(10.7)	26(19.8)	14(10.7)	54	41.2
เปรียญ 1-3 ประโยค	2(1.5)	15(11.5)	6(4.6)	23	17.6
เปรียญ 4-6 ประโยค	8(6.1)	17(13.0)	10(7.6)	35	26.7
เปรียญ 7-9 ประโยค	-	-	1(0.8)	1	0.8
พุทธศาสตรบัณฑิต/ศาสนศาสตรบัณฑิต	-	5(3.8)	3(2.3)	8	6.1
อื่น ๆ	4(3.1)	5(3.8)	1(0.8)	10	7.6
รวม	28(21.4)	68(51.9)	35(26.7)	131	100.0
ระยะเวลาในการบวช					
ยังไม่ครบพรรษา	3(2.3)	4(3.1)	-	7	5.3
1-3 พรรษา	4(3.1)	8(6.1)	3(2.3)	15	11.5
4-6 พรรษา	6(4.6)	16(12.2)	4(3.1)	26	19.8
7-9 พรรษา	3(2.3)	13(9.9)	5(3.8)	21	16.0
10-12 พรรษา	3(2.3)	5(3.8)	6(4.6)	14	10.7
13-15 พรรษา	1(0.8)	4(3.1)	4(3.1)	9	6.9
16-19 พรรษา	3(2.3)	4(3.1)	3(2.3)	10	7.6
20 พรรษาขึ้นไป	5(3.8)	14(10.7)	10(7.6)	29	22.1
รวม	28(21.4)	68(51.9)	35(26.7)	131	100.0
สถานะทางสังคม					
มีตำแหน่งพระสงฆ์ฆราวาส	4(3.1)	11(8.4)	4(3.1)	19	14.5
ไม่มี	24(18.3)	57(43.5)	31(23.7)	112	85.5
รวม	28(21.4)	68(51.9)	35(26.7)	210	100.0

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	ระดับการเปิดรับวิทยุ			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
อายุ					
16-20 ปี	5(2.6)	8(4.2)	15(7.8)	28	14.6
21-30 ปี	26(13.5)	31(16.1)	31(16.1)	88	45.8
31-40 ปี	9(4.7)	14(7.3)	8(4.2)	31	16.1
41-50 ปี	3(1.6)	10(5.2)	8(4.2)	21	10.9
51-60 ปี	2(1.0)	1(0.5)	7(3.6)	10	5.2
61 ปีขึ้นไป	2(1.0)	9(4.7)	3(1.6)	14	7.3
รวม	47(24.5)	73(38.0)	72(37.5)	192	100.0
ระดับการศึกษาทางโลก					
ประถมศึกษา	13(6.8)	17(8.9)	20(10.4)	50	26.0
มัธยมศึกษา	26(13.5)	42(21.9)	35(18.2)	103	53.6
จบปริญญา	3(1.6)	8(4.2)	8(4.2)	19	9.9
ปริญญาตรีขึ้นไป	5(2.6)	6(3.1)	9(4.7)	20	10.4
รวม	47(24.5)	73(38.0)	72(37.5)	192	100.0

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	ระดับการเปิดรับวิทยุ			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ		
ระดับการศึกษาทางธรรม					
นักธรรมตรี-เอก	22(11.5)	31(16.1)	23(12.0)	76	39.6
เปรียญ 1-3 ประโยค	9(4.7)	9(4.7)	14(7.3)	32	16.7
เปรียญ 4-6 ประโยค	6(3.1)	21(10.9)	20(10.4)	47	24.5
เปรียญ 7-9 ประโยค	1(0.5)	3(1.6)	2(1.0)	6	3.1
พุทธศาสตร์/ศาสนศาสตร์บัณฑิต	2(1.0)	4(2.1)	5(2.6)	11	5.7
อื่น ๆ	7(3.6)	5(2.6)	8(4.2)	20	10.4
รวม	47(24.5)	73(38.0)	72(37.5)	192	100.0
ระยะเวลาในการบวช					
ยังไม่ครบพรรษา	1(0.5)	2(1.0)	7(3.6)	10	5.2
1-3 พรรษา	12(6.3)	6(3.1)	6(3.1)	24	12.5
4-6 พรรษา	8(4.2)	12(6.3)	16(8.3)	36	18.8
7-9 พรรษา	10(5.2)	12(6.3)	10(5.2)	32	16.7
10-12 พรรษา	5(2.6)	8(4.2)	9(4.7)	22	11.5
13-15 ^{ปี} พรรษา	3(1.6)	4(2.1)	4(2.1)	11	5.7
16-19 พรรษา	2(1.0)	7(3.6)	2(1.0)	11	5.7
20 พรรษาขึ้นไป	6(3.1)	22(11.5)	18(9.4)	46	24.0
รวม	47(24.5)	73(38.0)	72(37.5)	192	100.0
สถานะทางสังคม					
มีตำแหน่งพระสังฆาธิการ	4(2.1)	14(7.3)	9(4.7)	27	14.1
ไม่มี	43(22.4)	59(30.7)	63(32.8)	165	85.9
รวม	47(24.5)	73(38.0)	72(37.5)	192	100.0

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	ระดับการเปิดรับโทรทัศน์			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
อายุ					
16-20 ปี	8(4.2)	9(4.8)	10(5.3)	27	14.3
21-30 ปี	25(13.2)	34(18.0)	27(14.3)	86	45.5
31-40 ปี	6(3.2)	14(7.4)	11(5.8)	31	16.4
41-50 ปี	7(3.7)	7(3.7)	11(5.8)	25	13.2
51-60 ปี	4(2.1)	2(1.1)	4(2.1)	10	5.3
61 ปีขึ้นไป	2(1.1)	3(1.6)	5(2.6)	10	5.3
รวม	52(27.5)	69(36.5)	68(36.0)	189	100.0
ระดับการศึกษาทางโลก					
ประถมศึกษา	13(6.9)	16(8.5)	21(11.1)	50	26.5
มัธยมศึกษา	26(13.8)	43(22.8)	29(15.3)	98	51.9
อนุปริญญา	7(3.7)	4(2.1)	9(4.8)	20	10.6
ปริญญาตรีขึ้นไป	6(3.2)	6(3.2)	9(4.8)	21	11.1
รวม	52(27.5)	69(36.5)	68(36.0)	189	100.0

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	ระดับการเปิดรับโทรทัศน์			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ระดับการศึกษาทางธรรม					
นักธรรมตรี-เอก	18(9.5)	25(13.2)	33(17.5)	76	40.2
เปรียญ 1-3 ประโยค	12(6.3)	14(7.4)	7(3.7)	33	17.5
เปรียญ 4-6 ประโยค	12(6.3)	19(10.1)	18(9.5)	49	25.9
เปรียญ 7-9 ประโยค	1(0.5)	3(1.6)	2(1.1)	6	3.2
พุทธศาสตร์/ศาสนศาสตร์	3(1.6)	4(2.1)	5(2.6)	12	6.3
อื่น ๆ	6(3.2)	4(2.1)	3(1.6)	13	6.9
รวม	52(27.5)	69(36.5)	68(36.0)	189	100.0
ระยะเวลาในการบวช					
ยังไม่ครบพรรษา	3(1.6)	3(1.6)	3(1.6)	9	4.8
1-3 พรรษา	9(4.8)	5(2.6)	7(3.7)	21	11.1
4-6 พรรษา	9(4.8)	17(9.0)	11(5.8)	37	19.6
7-9 พรรษา	7(3.7)	12(6.3)	12(6.3)	31	16.4
10-12 พรรษา	4(2.1)	12(6.3)	9(2.6)	25	13.2
13-15 พรรษา	4(2.1)	4(2.1)	4(2.1)	12	6.3
16-20 พรรษา	6(3.2)	3(1.6)	4(2.1)	13	6.9
20 พรรษาขึ้นไป	10(5.3)	13(6.9)	22(11.6)	45	23.8
รวม	52(27.5)	69(36.5)	68(36.0)	189	100.0
สถานะทางสังคม					
มีตำแหน่งพระสังฆาธิการ	7(3.7)	8(4.2)	12(6.3)	27	14.3
ไม่มี	45(23.8)	61(32.3)	56(29.6)	162	85.7
รวม	52(27.5)	69(36.5)	68(36.0)	189	100.0

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามระดับความทันสมัย ของ
พระสงฆ์ และอายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช
สถานะทางสังคม

ลักษณะทางประชากร	ระดับความทันสมัย			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
อายุ					
16-20 ปี	3(1.3)	24(10.3)	4(1.7)	31	13.3
21-30 ปี	25(10.7)	62(26.6)	19(8.2)	106	45.5
31-40 ปี	3(1.3)	25(10.7)	9(3.9)	37	15.9
41-50 ปี	4(1.7)	23(9.9)	3(1.3)	30	12.9
51-60 ปี	5(2.1)	10(4.3)	-	15	6.4
61 ปีขึ้นไป	6(2.6)	7(3.0)	1(.4)	14	6.0
รวม	46(19.7)	151(64.8)	36(15.5)	233	100.0
ระดับการศึกษาทางโลก					
ประถมศึกษา	15(6.4)	41(17.6)	7(3.0)	63	27.0
มัธยมศึกษา	26(11.2)	83(35.6)	14(6.0)	123	52.8
อนุปริญญา	4(1.7)	11(4.7)	10(4.3)	25	10.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	1(.4)	16(6.9)	5(2.1)	22	9.4
รวม	46(19.7)	151(64.8)	36(15.5)	233	100.0

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	ระดับความทันสมัย			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ระดับการศึกษาทางธรรม					
นักธรรมตรี-เอก	24(10.3)	61(26.2)	9(3.9)	94	40.3
เปรียญ 1-3 ประโยค	5(2.1)	28(12.0)	5(2.1)	38	16.3
เปรียญ 4-6 ประโยค	9(3.9)	32(13.7)	13(5.6)	54	23.2
เปรียญ 7-9 ประโยค		2(.9)	4(1.7)	6	2.6
พุทธศาสตร์/ศาสนศาสตร์บัณฑิต	1(.4)	8(3.4)	3(1.3)	12	5.2
อื่น ๆ	7(3.0)	20(8.6)	2(.9)	29	12.4
รวม	46(19.7)	151(64.8)	36(15.5)	233	100.0
ระยะเวลาในการบวช					
ยังไม่ครบพรรษา	2(.9)	10(4.3)	2(.9)	14	6.0
1-3 พรรษา	8(3.4)	18(7.7)	3(1.3)	29	12.4
4-6 พรรษา	7(3.0)	31(13.3)	5(2.1)	43	18.5
7-9 พรรษา	7(3.0)	23(9.9)	6(2.6)	36	15.5
10-12 พรรษา	3(1.3)	14(6.0)	8(3.4)	25	10.7
13-15 พรรษา	2(.9)	11(4.7)	1(.4)	14	6.0
16-20 พรรษา	3(1.3)	9(3.9)	4(1.7)	16	6.9
20 พรรษาขึ้นไป	14(6.0)	35(15.0)	7(3.0)	56	24.0
รวม	46(19.7)	151(64.8)	36(15.5)	233	100.0
สถานะทางสังคม					
มีตำแหน่งพระสังฆาธิการ	5(2.1)	23(9.9)	4(1.7)	32	13.7
ไม่มี	41(17.6)	128(54.9)	32(13.7)	201	86.3
รวม	46(19.7)	151(64.8)	36(15.5)	233	100.0

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามระดับการศึกษาศิลของพระสงฆ์ และ อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม

ลักษณะทางประชากร	ระดับการศึกษาศิล			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
อายุ					
16-20 ปี	7(3.0)	24(10.3)	-	31	13.3
21-30 ปี	8(3.4)	90(38.6)	8(3.4)	106	45.5
31-40 ปี	2(.9)	28(12.0)	7(3.0)	37	15.9
41-50 ปี	1(.4)	22(9.4)	7(3.0)	30	12.9
51-60 ปี	3(1.3)	10(4.3)	2(.9)	15	6.4
61 ปีขึ้นไป	1(.4)	11(4.7)	2(.9)	14	6.0
รวม	22(9.4)	185(79.4)	26(11.2)	233	100.0
ระดับการศึกษาทางโลก					
ประถมศึกษา	8(3.4)	49(21.0)	6(2.6)	63	27.0
มัธยมศึกษา	10(4.3)	100(42.9)	13(5.6)	123	52.8
อนุปริญญา	2(.9)	21(9.0)	2(.9)	25	10.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	2(.9)	15(6.4)	5(2.1)	22	9.4
รวม	22(9.4)	185(79.4)	26(11.2)	233	100.0

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	ระดับการรักษา			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ระดับการรักษาทางธรรม					
นักธรรมตรี-เอก	6(2.6)	78(33.5)	10(4.3)	94	40.3
เปรียญ 1-3 ประโยค	5(2.1)	30(12.9)	3(1.3)	38	16.3
เปรียญ 4-6 ประโยค	6(2.6)	42(18.0)	6(2.6)	54	23.2
เปรียญ 7-9 ประโยค	1(.4)	4(1.7)	1(.4)	6	2.6
พุทธศาสตร์/ศาสนศาสตร์บัณฑิต	1(.4)	7(3.0)	4(1.7)	12	5.2
อื่น ๆ	3(1.3)	24(10.3)	2(.9)	29	12.4
รวม	22(9.4)	185(79.4)	26(11.2)	233	100.0
ระยะเวลาในการบวช					
ยังไม่ครบพรรษา	3(1.3)	11(4.7)	-	14	6.0
1-3 พรรษา	1(.4)	25(10.7)	3(1.3)	29	12.4
4-6 พรรษา	5(2.1)	37(15.9)	1(.4)	43	18.5
7-9 พรรษา	4(1.7)	30(12.9)	2(.9)	36	15.5
10-12 พรรษา	2(.9)	19(8.2)	4(1.7)	25	10.7
13-15 พรรษา	1(.4)	11(4.7)	2(.9)	14	6.0
16-20 พรรษา	1(.4)	11(4.7)	4(1.7)	16	6.9
20 พรรษาขึ้นไป	5(2.1)	41(17.6)	10(4.3)	56	24.0
รวม	22(9.4)	185(79.4)	26(11.2)	233	100.0
สถานะทางสังคม					
มีตำแหน่งพระสังฆาธิการ	5(2.1)	23(9.9)	4(1.7)	32	13.7
ไม่มี	17(7.3)	162(69.5)	22(9.4)	201	86.3
รวม	22(9.4)	185(79.4)	26(11.2)	233	100.0

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามระดับความทันสมัยและการเปิดรับหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์

การเปิดรับสื่อ	ระดับความทันสมัย			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
หนังสือพิมพ์					
ระดับต่ำ	8(3.8)	34(16.2)	4(1.9)	46	21.9
ระดับปานกลาง	23(11.0)	69(32.9)	24(11.4)	116	55.3
ระดับสูง	7(3.3)	33(15.7)	8(3.8)	48	22.8
รวม	38(18.1)	136(64.8)	36(17.1)	210	100.0
นิตยสาร					
ระดับต่ำ	8(6.1)	17(13.0)	3(2.3)	28	21.4
ระดับปานกลาง	11(8.4)	43(32.8)	14(10.7)	68	51.9
ระดับสูง	9(6.9)	20(15.3)	6(4.6)	35	26.7
รวม	28(21.4)	80(61.1)	23(17.6)	131	100.0
วิทยุ					
ระดับต่ำ	5(2.6)	36(18.8)	6(3.1)	47	24.5
ระดับปานกลาง	16(8.3)	44(22.9)	13(6.8)	73	38.0
ระดับสูง	15(7.8)	46(24.0)	11(5.7)	72	37.5
รวม	36(18.8)	126(65.6)	30(15.6)	192	100.0

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การเปิดรับสื่อ	ระดับความทันสมัย			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
โทรทัศน์					
ระดับต่ำ	6(3.2)	34(8.0)	12(6.3)	52	27.5
ระดับปานกลาง	16(8.5)	41(21.7)	12(6.3)	69	36.5
ระดับสูง	13(6.9)	48(25.4)	5(3.7)	68	36.0
รวม	35(18.5)	123(65.1)	31(16.4)	189	100.0

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามระดับการรักษาศีลและการเปิดรับหนังสือพิมพ์ นิกายสาร วิภยุ โทรวัด

การเปิดรับสื่อ	ระดับการรักษาศีล			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
หนังสือพิมพ์					
ระดับต่ำ	5(2.4)	38(18.1)	3(1.4)	46	21.9
ระดับปานกลาง	9(4.3)	90(42.9)	17(8.1)	116	55.2
ระดับสูง	7(3.3)	37(17.6)	4(1.9)	48	22.9
รวม	21(10.0)	165(78.6)	24(11.4)	210	100.0
นิกายสาร					
ระดับต่ำ	1(.8)	22(16.8)	5(3.8)	28	21.4
ระดับปานกลาง	8(6.1)	51(38.9)	9(6.9)	68	51.9
ระดับสูง	5(3.8)	27(20.6)	3(2.3)	35	26.7
รวม	14(10.7)	100(76.3)	17(13.0)	131	100.0
วิภยุ					
ระดับต่ำ	3(1.6)	40(20.8)	4(2.1)	47	24.5
ระดับปานกลาง	8(4.2)	56(29.2)	9(4.7)	73	38.0
ระดับสูง	9(4.7)	55(28.6)	8(4.2)	72	37.5
รวม	20(10.4)	151(78.6)	21(10.9)	192	100.0

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การเปิดรับสื่อ	ระดับการรักษาสี			จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
โทรทัศน์					
ระดับต่ำ	5(2.6)	41(21.7)	6(3.2)	52	27.5
ระดับปานกลาง	7(3.7)	53(28.0)	9(4.8)	69	36.5
ระดับสูง	4(2.1)	58(30.7)	6(3.2)	68	36.0
รวม	16(8.5)	152(80.4)	21(11.1)	189	100.0

ภาคผนวก จ

คำแนะนำของกรรมการศาสนา ว่าด้วย "การพัฒนาวัด"

- เป้าหมายในการพัฒนาวัด

เป้าหมายสำคัญอันเป็นนโยบายของกรรมการศาสนา คือ การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน ซึ่งการพัฒนาจะบรรลุสู่เป้าหมายได้นั้น วัดต้องดำเนินการในสิ่งต่อไปนี้ โดยสำคัญ

1. จัดและพัฒนากิจกรรมของวัดให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ชาวบ้านโดยรอบวัดให้มากที่สุด
2. จัดการปกครองพระภิกษุสามเณรในวัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งเสริมคนรอบวัดหรือคนในชุมชนนั้นให้มาวชเรียนศึกษาพระธรรมวินัยที่วัดนั้นกันให้มากที่สุด
3. จัดการพัฒนามริเวณอาคารสถานที่ เสนาสนะของวัดให้สะอาด เรียบร้อยร่มรื่น เหมาะสมกับสภาพความต้องการและความจำเป็นให้มากที่สุด

- แนวทางในการพัฒนาวัด

แนวทางพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน สรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาวัดให้เกิดความรู้สึกแก่ชุมชนในท้องถิ่นว่าวัดเป็นของคน มีความรู้สึกหวงแหน รัก และช่วยกันดูแลรักษา
2. สร้างสภาพวัดให้มีความหมาย 5 ประการ คือ เป็นที่พักอาศัยของพระภิกษุสามเณร เป็นที่บวชเรียนศึกษาปฏิบัติธรรม เป็นที่ทำบุญบำเพ็ญกุศลของชาวบ้าน เป็นที่ที่ชาวบ้านนั้นได้เข้ามาหาความสงบทางกายและใจ เป็นศูนย์กลางสำหรับทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกันของชาวบ้าน
3. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับประชาชนในท้องถิ่น วัดต้องสะอาด ร่มรื่น มีการจัดกิจกรรมเพื่อประชาชน มีความพร้อมที่จะให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นที่มีความต้องการ เข้าวัดเพื่อบำเพ็ญกุศล ศึกษาพระธรรมวินัยและหลักพระพุทธศาสนา ประชาชนจะได้เห็นคุณค่าและเข้าวัดมากขึ้น

4. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างวัดกับประชาชนในท้องถิ่น วัดควรเป็นแกนนำของประชาชนในท้องถิ่นในการติดต่อกับหน่วยงานอื่น ๆ การจัดกิจกรรมเพื่อการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ตลอดจนการส่งเสริมอาชีพ ซึ่งควรใช้วัดเป็นศูนย์กลาง
5. ให้เกิดการยอมรับตลอดไปว่า วัดกับชุมชนนั้น ๆ เป็นหน่วยเดียวกัน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

การพัฒนาจะเริ่มขึ้นและสำเร็จลุล่วงไปได้ เจ้าอาวาสจะต้องเป็นผู้ประสานที่สำคัญ จึงควรจะได้ศึกษาสภาพแวดล้อม และองค์ประกอบต่าง ๆ ของวัดเพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นพื้นฐานไว้ก่อน ซึ่งได้แก่

สงฆ์ คือ พระภิกษุสามเณรภายในวัด ควรจะได้ศึกษาถึงประวัติความเป็นมา อุปนิสัยใจคอ ความรู้ความสามารถ ฯลฯ เพื่อความสะดวกในการปกครองและการขอความร่วมมือในการมอบหมายงานต่าง ๆ

สมณธรรม คือ การทำกิจวัตรและการศึกษาพระธรรมวินัย ควรจะได้จัดการและส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรภายในวัดได้ศึกษาพระธรรมวินัย ตลอดจนความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ กิจวัตรใดที่สงฆ์ควรปฏิบัติตามแนวทางพุทธบัญญัติ ควรจะได้จัดระเบียบและดูแลให้สงฆ์พึงปฏิบัติในกิจวัตรนั้น ๆ อย่างครบถ้วน

สวัสดิการ คือ บัณฑิตอำนวยความสะดวก ควรจะได้สอดส่องดูแลสภาพความเป็นอยู่ของสงฆ์ภายในวัดให้พอเหมาะกะกับสมณเพศ

เสนาสนะ คือ ที่อยู่อาศัย ควรสำรวจดูว่าพอเพียงหรือไม่ สิ่งใดที่ของบวระ สิ่งใดควรสร้างเพิ่มเติม และควรจัดให้เป็นหมวดหมู่เพื่อความเรียบร้อยสวยงามอย่างไร

สมบัติของวัด หมายถึง ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่เป็นสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ เงินและหนี้สิน (ถ้ามี) วัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องขยายเสียง ภาชนะเครื่องใช้ เช่น จาน ช้อน รวมถึงอาคารเสนาสนะ พระพุทธรูป โบราณวัตถุ (ถ้ามี) ฯลฯ สิ่งของเหล่านี้ควรสำรวจและจัดทำบัญชีหรือทะเบียนไว้ให้ละเอียด เพื่อความสะดวกในการบำรุงรักษา

สังฆคณากรกิจ คือ การประสานงานกับเจ้าคณะระดับต่าง ๆ อาคมอบหมายพระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งที่มีความรู้ทางงานสารบรรณ ทำหน้าที่เป็นเลขานุการหรือทำงานสารบรรณของวัด

สัปบุรุษ คือ ชาวบ้านผู้มีศรัทธาช่วยเหลือบำรุงวัด คิษย์วัดและชี ควรวะได้ศึกษา ประวัติความเป็นมา เช่น เกี่ยวกับการศึกษาพระสงฆ์ภายในวัด เพื่อความสะดวกในการปกครอง การขอความร่วมมือและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของวัดได้ตรงตามความต้องการของชุมชน

สาธารณสงเคราะห์ คือ การนำเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งได้แก่การจัดอาคาร สถานที่เพื่อบริการแก่พระภิกษุสามเณร และประชาชน เช่น ห้องสมุด ตู้ยา ศาลาพักผ่อน บ่อน้ำ รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแสดงธรรม การตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ ฯลฯ ควรสำรวจว่าสิ่งใดวัดดำเนินการอยู่แล้ว สิ่งใดควรจะทำบริการ ขึ้นอีก เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ขั้นตอนต่อไปนี้เป็นเพียงแนวความคิดในการพัฒนาให้อ่าง่าย ๆ ที่คาดว่าวัดต่าง ๆ จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาได้สำเร็จตามเป้าหมายที่พึงประสงค์

ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งกรรมการ

การพัฒนาวัดควรจะได้ดำเนินงานไปในรูปของคณะกรรมการ เพื่อระดมความคิด และความร่วมมือร่วมใจกัน ซึ่งอาจประกอบด้วยพระสงฆ์ภายในวัดประมาณ 5-7 รูป คฤหัสถ์ ประมาณ 7-10 คน โดยคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และที่สำคัญจะต้องพร้อมที่จะให้ความร่วมมือด้วยดี

ขั้นตอนที่ 2 ชีแจงพระภิกษุสามเณรและคิษย์วัด

การประชุมชี้แจงแก่พระภิกษุสามเณรและคิษย์วัด เป็นสิ่งจำเป็นที่เจ้าอาวาสควรกระทำเป็นระยะ ๆ ประมาณปีละ 1 ครั้ง การชี้แจงนั้นคือการแจ้งความเปลี่ยนแปลงของวัดและความก้าวหน้าในการพัฒนาให้ทราบโดยทั่วกัน และขอความร่วมมือจากบุคคลในวัดทุกประเภท ถ้าวัดมีโรงเรียนตั้งอยู่ในวัด ก็ให้แนะนำแก่ครูและนักเรียนด้วย เช่น เมื่อวัดเริ่มทำความสะอาดบริเวณวัด ก็ให้ทุกคนรู้จักช่วยกันรักษาความสะอาด อย่างหนึ่งเศษกระดาษ หรือเศษอาหารบนลานวัด เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 ประชุมกรรมการ

การประชุมครั้งแรกถือเป็นครั้งที่สำคัญมาก เรื่องที่ควรนำเข้าวาระการประชุมครั้งแรก ควรมีดังนี้

1. เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ แจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงนโยบายของ รัฐบาลและคณะสงฆ์ในการพัฒนาวัดว่า มุ่งที่จะส่งเสริมให้วัดพัฒนาทางด้านวัตถุและด้านจิตใจ ควบคู่กันไป สำหรับเป้าหมายในการพัฒนาวัดก็คือ มุ่งพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน ซึ่ง เจ้าอาวาสจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวดีพอ เพื่อสมาชิกจะได้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง และตรงกัน การพัฒนาวัดจะได้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามเป้าหมาย

2. เรื่องอาณาเขตของวัด ควรจะพิจารณากันถึงการจัดใหม่หนังสือสำคัญแสดง กรรมสิทธิ์ที่ดินของวัดให้เรียบร้อย การกำหนดเขตวัดเพื่อการจัดทำแผนผังวัด ได้แก่ การ กำหนดว่าหน้าวัด หลังวัด ควรอยู่ทางทิศไหนจึงจะเหมาะสม จะแบ่งเนื้อที่วัดออกเป็นเขต พุทธาวาส เขตสังฆาวาส เขตสาธารณสงเคราะห์ทรงไหน อย่างไร จำเป็นต้องจัดทำรั้ว หรือกำแพงหรือไม่ ทั้งนี้เป็นต้น

3. เรื่องการจัดทำโครงการพัฒนาวัด สมาชิกต้องช่วยกันเสนอความคิดเห็นว่า ทางวัดควรจะต้องทำอะไรบ้าง สิ่งไหนจำเป็นจะต้องทำก่อนหรือหลัง จะทำเมื่อไร ใช้เวลา เท่าใด ใช้กำลังงานและงบประมาณจากไหน งานนั้น ๆ ควรมอบหมายให้ใคร เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินงาน รวบรวมได้แล้วจัดทำเป็นแผนงานของวัด เรียงตามลำดับงานที่สำคัญและจำเป็น ก่อนหลังไว้เพื่อเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานและการติดตามประเมินผล

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำแผนผังวัด

การจัดทำแผนผังวัดควรหาผู้ที่มีความรู้ในการทำแผนผังมาช่วยจัดทำให้ เช่น ช่าง จากกรมการศาสนา ช่างจากเทศบาล ครู-อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค เป็นต้น แผนผังวัดควร จัดทำเป็น 2 แบบ คือ

1. แผนผังปัจจุบัน แสดงรายละเอียดต่าง ๆ ของสภาพปัจจุบันทั้งหมด
2. แผนผังโครงการ เป็นผังที่ควรจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาวัด

ในการจัดทำผังโครงการ ควรจัดเป็นหมวดหมู่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งสามารถแบ่งเนื้อที่ของวัดออกเป็นเขตต่าง ๆ ดังนี้

- เขตพุทธาวาส ได้แก่ เขตที่ตั้งวิหาร อุโบสถ ศาลาการเปรียญ หอไตร เจดีย์
- เขตสังฆาวาส ได้แก่ เขตที่ตั้งกุฏิ ครุฑ เรือนไฟ ที่สรงน้ำ
- เขตสาธารณสงเคราะห์ ได้แก่ บริเวณโรงเรียน บ้านพักชี บริเวรฌาปนสถานฯ

หากวัดมีที่ดินแปลงที่กิ่งวัดเหลือพอที่จะจัดประโยชน์ได้ ให้ เสนอกรมการศาสนา เพื่อกำหนดเป็น เขตจัดประโยชน์ ตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2511) ข้อ 2 แผนผังวัดที่จัดทำขึ้นนั้นต้องนำมาตราส่วนเป็นเครื่องประกอบในการยื่นขออาคารสถานที่ต่าง ๆ จากสภาพความเป็นจริงให้ถูกต้องด้วย

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำโครงการพัฒนาวัด

เมื่อคณะกรรมการฯ ได้ประชุมหารือกันในเรื่องแผนงานพัฒนาของวัดว่า จะต้องทำงานหรือกิจกรรมใดบ้างตามลำดับความสำคัญก่อนหลังแล้ว ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ควรจะได้เขียนโครงการกิจกรรมให้ชัดเจน เสนอกรมการศาสนาเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการก่อนที่จะดำเนินการ กิจกรรมของวัดที่จะพัฒนาแยกได้เป็น 2 ทางคือ

1. การพัฒนาทางด้านวัตถุ หมายถึง การพัฒนาสภาพวัดให้เกิดศรัทธาทางรูปธรรม ซึ่งได้แก่อาคารเสนาสนะมีเอกลักษณ์ของการเป็นวัดไทย ปลูกสร้างอยู่เป็นหมวดหมู่ สวยงามและไม่ใหญ่โตเกินความจำเป็นแห่งประโยชน์ใช้สอย และสภาพแวดล้อมของวัดและชุมชน ถนน บริเวณวัด สะอาดร่มรื่น ตกแต่งด้วยไม้ยืนต้น ไม้ดอกไม้ประดับอย่างเหมาะสม อาณาเขตของวัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ การก่อสร้างอาคารสถานที่ต่าง ๆ ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนผังโครงการที่จัดทำไว้

2. การพัฒนาทางด้านจิตใจ หมายถึง การพัฒนาทางนามธรรม เช่น การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่ศาสนิกชนในท้องถิ่น รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่วัดควรจะเป็นศูนย์กลางจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกชุมชนหมู่บ้านนั้น การพัฒนาทางด้านนี้ควรจะได้กำหนดหรือพัฒนาควบคู่ไปกับการปรับปรุงสภาพวัดทางด้านวัตถุหรือรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินการพัฒนาวัด

เมื่อได้จัดทำแผนผังวัด จัดทำแผนและโครงการพัฒนาวัดซึ่งได้แก่กิจกรรมต่าง ๆ เสร็จ และผ่านความเห็นชอบจากกรมการศาสนาในการประชุมครั้งก่อน ๆ มาเรียบร้อยแล้ว ก็เริ่มการพัฒนาได้เลย โดยอาจจะกำหนดวันซ่อมแซมปรับปรุงและประชาชนในท้องถิ่น เพื่อประกาศแจ้งความมุ่งหมายในการพัฒนาวัด และโครงการต่าง ๆ ที่วัดจะดำเนินการให้ทราบโดยทั่วกัน พร้อมทั้งเชิญชวนและขอความร่วมมือจากประชาชนในการที่จะดำเนินการพัฒนาวัดในโครงการต่าง ๆ นั้นด้วย จากนั้นจะร่วมกันทำความสะอาด ปลูกต้นไม้ ทำรั้ววัดไว้เป็นที่ระลึกจะเป็นการดียิ่ง ซึ่งในโอกาสข้างหน้า วัดจะได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านอีกต่อไปด้วยดี

ประวัติผู้เขียน

นางสมศรี จินะวงษ์ (สุนทรอารักษ์) เกิดวันที่ 7 กันยายน 2497
จังหวัดสมุทรปราการ จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (เศรษฐศาสตร์) จาก
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2518 มัธยมศึกษาตอนปลาย (รัฐศาสตร์)
จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2531 และกำลังศึกษาในระดับปริญญาโท
คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่ง
เจ้าหน้าที่จัดงบประมาณ 5 สำนักงานศาสนสมบัติ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ